

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetijske Zveze
z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 12 Din. na pol leta.
Za izvenstvo 26 Din. na pol leta.
Posamezne številke se prodajajo po 1 Din.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnika, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Vsi na krov!

Vainost in daljekosečni pomen krščanskega časopisa smo že letos in lansko leto temeljito obravnavali. Podprli smo svoje trditve s tako merodajnimi in odločilnimi izrazi poglavarjev katoliške cerkve same, take napreje in odine duhovne oblasti, da ne more in ne sme biti med nami več vernega kristjana, ki bi z mirno vestjo lahko šel preko dolžnosti, da mora po svojih močeh delati za razširjanje krščanskega časopisa.

Marie-očetje in lanije ter žene-matere in dekleta se zavedajo, da je krščanski časopis tista, ki najuspešneje pobuja versko svetlost, brezvernost, surovost in podlitost, ki jih z velikim uspehom, čepav-polegoma zanaša brezverski časopis v družino. Da je v francoskih družinah vedno več mladoletnih samozornikov in hudodelcev, je velik vzrok v tem, ker je francosko družino nestrupel brezverski časopis. Ki ima odločilno moč na Francoskem. Uboga mati, uboga žena v taki družini, vasiljenja vredni oče v takem domu.

Take bodo postale čez leta slovenske družine, če jih bo stalno in vedno bolj prekrival strupeni in nemoralni diš brezverskega časopisa.

In čimni pastir sam najbolje ve, kako ogromno dušno škodo povzroča v farnih brezversko berivo. Verski mlincnost, pomin brezvernost, moralna propadlost, globoka narkotičnost v hudobijah, marnost je zagrizeno sovraštvo proti vsemu, kar je verskega: vse to se najde največkrat tam, kjer se že dolgo bere brezverski časopis. In za dušnim razpadom sledi kaj rad telesni in gospodarski razpad. Sodanja Evropa nam je živ zgled za to. Brezverski diš je poleg brezverskega beriva tekoma dolga popolnoma nestrupel diš — samo goloba in razpad se še v njih — in danes vidimo, kako razpada Evropa tudi na rušni, posebno gospodarsko. Nobeno zdravljenje nič ne pomaga: slepec slepeca vodi.

Pa tudi v povzelnih zadevah je pravda: slovenski krščanski časopis najzahtevnejši voditelj in svetovalec. Vse leto boja za gospodarsko osamosvojeitev slovenskega ljudstva in za politično avtonomijo Slovenije nosi naše časopisje. Dočim več-

na nasprotnih časopisov zagovarja centralizem — našo največjo nesrečo — zato ker so za to iz Belgrada dobro plačani, je ostalo naše krščansko časopisje nepodkupljivo in za nobeno zlato in nobena častna mesta ne prodaja koristi slovenskega ljudstva.

Kakšno ogromno škodo naredi nasproten časopis tudi v gospodarskem nuziru, so nam dobro zadnje volitve v narodno skupščino. Vsled dobro plačane agitacije nasprotnih časopisov so volitve prinesle centralistično večino, in centralistično večina nam je prinesla centralizem, kaj pa nam je prinesel centralizem, pa vsi predobro občutimo na svojih žepih.

Razveseljivo dejstvo je, da se je tudi letos po mnogih izpolnjenih število naročnikov na krščanski časopis: veliko dvignilo, po drugih pa je — v kolikor nam je dosedaj znano — nekoliko padlo. Verok je pri prvih živahno osebna agitacija, pri drugih pomanjkanje iste. Naj se ob novem letu vse naše organizacije — politične in nepolitične — živo zavedajo, da je v teh tednih prva in glavna dolžnost: krščanski časopis.

Priprave za volitve.

6. januarja poteče reklamistijska doba. Upozna, da so naši semišteniki, posebno pa zaupniki stekli svoje dolžnosti in so vsi naši volivci poskrbeli, da so vpisani v volivne imenike.

Krajne odbore opozarjamo le na naš poziv, da prepišejo volivne imenike. Glede teh prepisov smo razposlali okrožnico in prošimo, da se natančno po njej ravna in nam hitro in točno poročate, kako ste vse izvršili.

Takoj, ko prejmete okrožnico, poiščite primerna dva moža, ki bodeca predstavnik in nioga namestnik v volivnem odboru v vaši občini. Pogledajte, če ste v volivnem imeniku, vprašajte jih, če funkcijo v volivnem odboru sprejmeta in nam pošljite podatke, ki jih zahteva okrožnica. Vse podatke mora imeti tajništvo najkasneje v desetih dneh. Mož,

ki jih bodeca na dan volitev rabili za agitatorje, ne pošiljajte v volivne odbore.

Krajne odbori naj pripravljajo vse potrebno za agitacijo. Po vseh krajih se bodo vršili zbori zaupnikov. V vsakem večjem kraju se bo vršil manifestacijski volivni shod. Pripravite ljudi na to in poskrbite, da se bodo ljudje naših shodov vsi do zadnjega udeležili.

Na pisma, vprašanje po Domoljubu in Slovincu in navodila po okrožnicah naj krajne odbori hitro in točno odgovarjajo. Netočna in zakasnela poročila ovirajo delo v tajništvu, povzročajo nova pisarenja, kar stane danes veliko denarja.

Najvažnejša naloga krajevni odborov in zaupnikov pa je poročanje o volivnem gibanju v istem kraju. Vsak krajevni odbor naj poroča do 18. marca vsak teden o položaju v občini, posebno o volivnih manevrih nasprotnikov.

Izpopolnite krajevne odbore, oziroma jih sestavite, kjer še tega niste storili. Tozadevno naj bo ta naš poziv zadnji, kajti kjer bi tega še neda, ko se nahajamo sredi hudega volivnega boja, ki z vsakim danom postaja ljutejši, ne storili, bi pokazali neodprtljivo malomarnost in brezbržnost.

Krajni odbori naj si oskrbe v vsaki vasi zaupnika in ga pouče o vseh zadevah, ki so naročene v okrožnici. Skrb krajevni odborov je, da bodo zaupniki po vaseh vršili svojo dolžnost. Biti zaupnik je čast za vsakega zavednega strankarja. Če kak zaupnik svoje delo zanemari, ga takoj odstavite in določite drugega.

Le tako bo naša agitacija segla prav do zadnjega moža. Cela stranka mora biti stranska armada, ki gre v boj sicer navdušena, toda tudi disciplinirana.

Delajte, da zmagajo stranka slovenskega krščanskega ljudstva!

Tajništvo SLS.

Kdor uporablja

GAZELA-milo,

štedi perilo in novca!

V vsako hišo „Domoljuba“!

Proti brezverski šoli.

»USPEHI« NA VERSKEM POLJU.

Tu pa tu in samo tu ima francoska brezverska šola zaznamovati tekom 30 let res izdatne uspehe. Šole prost dan je na Francoskem četrtak. Ta dan torej morejo priti otroci tudi k verskemu pouku, toda begneda v državno šolsko postopje. Kajti praga takega postopja katoliški duhovnik ne sme prestopiti. Dobi naj torej otroke k pouku, kjer hoče in pride naj, kdor hoče. Kajti pouk v verskih resnicah ni nikak obvezen predmet, ampak zavisi od staršev, ali hočejo poslati otroka k pouku ali ne. In kako jih pošiljajo? V Parizu je l. 1918 poučevalo 2182 gospa (to so namreč nekake pomočnice duhovniku pri pouku otrok, katere največkrat poučujejo otroke po cerkvah) 18.594 otrok in vendar je v Parizu samem najmanj desetkrat toliko otrok godnih za verski pouk. Podobno je v okolici Pariza. Po izjavah župnikov je v škofiji Rems najmanj sto tisoč nekrščenih otrok. Krasno steno cerkev obiskujejo večinoma tujci, da jo ogledujejo, k službi božji zahaja le malo ljudi. Izmed mož jih pride komaj 5 odstotkov k nedeljski sveti maši in k velikonočni spovedi. Nad vse žalosten je položaj duhovnika v takih župnijah. V časopisu »Aurora« (Buffalo) ga opisuje nekdo sledeče: »Nočem govoriti o mukah, preganjanjih in hujškarajah, s katerimi so preganjali cerkev v 19. stoletju. To je pač splošna usoda Cerkev. Toda, kako žalosten je položaj Cerkev v onem malem delu, ki se imenuje župnija in kako žalosten je položaj župnika. Je sv. maša — pa nikogar zraven, je oltar, pa nobenega obhajanca; je prižnica, pa nobenega poslušavca; je šola, pa nobenega verskega pouka; je kor, pa nobenega pevca. In potem: župan je zagrižen sovražnik duhovnov, učitelj je svobodomislec, bogataš je frama-son, mnogi drugi so napram Cerkvi brez-krizni, večina celo sovražni. In v takem ozračju živi ubogi župnik, osamljen, zaničevan, večkrat preganjan... Širi se po-ganstvo, župnija izginja... In reči smemo, da bi vedelo trideset francoskih duhov-nikov poročati o takih in enakih razmerah. Zato so francoski duhovniki pravi muče-niki, polni potrpežljivosti in poguma, pa tudi velike zavesti o svoji odgovorni službi. Pri nas se večkrat sliši: zakaj pa ljudi ne organizirajo? Pa koga naj organizirajo. Saj mora biti vse, kar je v javni službi doli do nočnega čuvaja, svobodomiselnost! Poleg tega je 50.000 socialističnih in 15.000 komunističnih učiteljev po šolah.«

Taka poročila so prihajala tik pred vojsko in po vojski iz Francije. Hvala Bogu, da veje po vojski drug veter. Vodilni možje so uvideli, kam bo prišel francoski narod, če bo šlo tako dalje, zato iščejo zvez z Rimom, zato pobijajo svobodomi-selne šole in ravno na Francoskem se obnavlja v zadnjih letih posebej med izobra-ženci kakor povsod po svetu katoliško-verska pomlad.

»USPEHI« NA POLITICNEM POLJU.

Pregovor pravi: S čimer se pregrešiš, s tem se kaznuješ. In to se kaj lepo ures-ničuje nad francoskim učiteljstvom. Kakor

pri nas, tako se je tudi na Francoskem rado udinjalo v službo protiverske šole. Zato pa je že davno znano, da je ta šola ponižala učitelja na službo političnega agitatorja za vsakokratne volitve. Nepre-stano so odvisni od vladajoče stranke in ta stranka je bila do sedanjih dni skozi 30 let nasilno svobodomiselnost. — Isto bo tudi z našim učiteljstvom. Pa ne bo šele, saj je že. Le pomislimo na tale slučaj: Letos v začetkom leta se je šlo pri nas za to ali se odstrani latinščina in grščina iz srednjih šol. Da se ohrani, za to se je izrekla pretežna večina ljubljanskih vse-učiliških profesorjev in prav tako z ma-limi izjemami vsi srednješolski profesorji brez ozira na svoje svetovno prepričanje. Toda belgrajska vlada je hotela (odkod ta zahteva, pokažemo v naslednjem članku), da se odstrani grščina in latinščina in vpelje nov tip srednjih šol. Zato je prišlo vprašanje na vrsto tudi pri seji višjega šolskega sveta in res glasovalo je za od-

pravo grščine in latinščine 10 članov, in med temi desetimi je bilo šest zastopnikov ljudskošolskega učiteljstva. Pa zakaj so glasovali? Ali mar zato, ker so imeli z la-tinščino in grščino več posla kot vseuč-liški in srednješolski profesorji? Kaj šel Niti eden izmed teh ljudskošolskih učite-ljev ni poizkusil v lastni osebi na kakšni gimnaziji pouka v latinščini in grščini. Ne torej iz prepričanja, ampak glasovali so zato, ker so v službi belgrajske svobodomi-selne vlade. In kot so glasovali za vlado v tej stvari, tako bodo morali biti v brez-verski šoli učitelji vedno v službi brez-verske vladne večine, če ta večina ohrani svoje gospodstvo. — Evo ti tvoje svobode, svobodni učiteljski stan! Evo ti ljudstvo krasnih uspehov brezverske šole za bližnjo bodočnost. Nič se ne čudimo, če nam zapi-rajo šole gori od vseučilišča do hribovskih zasilnih šol. To ni nič novega. To je — kot razvidno iz tega članka — na svoj način doživela v zadnjih 30 letih tudi Francija.

Gospodarski obzornik.

Gospodarska obvestila.

CENE.

g Ljubljanski trg. Mestni tržni urad poro-ča: Meso je na ljub. trgu ostalo na prejšnji ceni, isto slanine. Cene živim prašičem so se dvignile na 80 do 85 K kg žive teže. Amerik. mast 118 do 126 K, dom. 130 do 140 K. Perut-nine je na trgu malo, povpraševanje slabo razi zelo slabe kakovosti blaga. Divjačine na trgu ni, ker se izvozi. Ribji trg se je začel počasi razvijati. Povpraševanje je veliko, vsled tega je nujna potreba za stalno pre-skrbo z ribami po zimni in po leti. Mleko 14 kron liter, jajce 7 do 8 K, bel kruh 28 K, črn 24 K. — Specerijsko blago se z poslabšanjem vrednosti našega denarja podražuje. Kava: Portoriko 230 K, Santos 192 K, Rio 180 K. Kristalni sladkor 74 K, v kockah 88 K; riž 43 kron I. vrste, 74 K II. vrste; namizno olje 120 K, jedilno 96 K, moka št. 0 29 K, bela krušna moka 25 K, črna 22 K, kaša 25 K, ječmen 26 K, otrobi 10 K, koruzna moka 18 K, oves 14,50 K, proso 14 K, koruza 14 K, fižol ribulčan 16 K, prepeličar 17 K, čebula 20 do 22 K, krompir 6 do 7 K, prem. trboveljski 150 K, kub. meter drv 600 K, sladko seno 1000 K q, slama 700 K.

g Žitni trg. Vzporedno s padanjem vred-nosti naše krone oziroma dinarja rastejo tudi cene žitu. Zadnje dni so pričele postajati cene nekako stalne. Pač pa so kupčije za pšenico in koruzo, sklenjene za spomlad, višje kot pa sedanje. Pri koruzi so n. pr. višje za 10 do 15 par pri kilogramu. Na ceno koruze vpliva posebno vesti, da bo carina za njen izvoz precej zmanjšana, vsled česar jo kupujejo v znatni meri izvozniki. Največ kupčij za ko-ruzo je bilo v preteklem tednu sklenjenih za meseca marec in april. Po ječmenu ni skoro nobenega povpraševanja, dočim je za oves precej veliko. Po fižolu je bilo večje povpraševanje kot pa je bilo ponudb. Veliko večje pa je povpraševanje po svinjski masti, kar spravljajo v zvezo z izvozom svinj.

Cene na posameznih trgih so bile sledeče: Čakovec. Pšenica 450 Din, rž 375 Din, ječ-men 325 Din, oves 325 Din, koruza 325 do 375 Din, fižol 375 Din, moka št. 0 650 Din,

moka za kuho 612 Din 50 p, krušna moka 587 Din 50p, mekinje 200 Din.

Djakovo. Pšenica 400 Din, rž 255 Din, ječmen 250 Din, oves 250 Din, no-ruza v štoržih 125 Din, v zrnu 162 Din, fižol 250 Din, krompir 100 Din, moka 612 Din 50 p, moka št. 2 583 Din 75 p 550 Din, mekinje 175 Din.

Vukovar. Pšenica 412 do 425 Din, j 287 do 300 Din, oves 287 do 300 Din, c koruza v zrnu 212 Din 50 p do 225 Din, žih 150 do 155 Din, fižol 350 do 375 Din, št. 0 600 Din, št. 2 575 Din, št. 6 550 št. 7 500 Din, mekinje 162 Din 50 p.

Subotica. Pšenica 415 do 425 Din, j Din, ječmen 300 Din, oves 275 Din, k 200 Din, moka št. 0 575 Din, št. 2 550 l

Češkoslovaška. V žitnih cenah ni najve-nih razlik. Rastejo ali padajo le obenem z vrednostjo denarja. Ponudba pšenice je večja kot pa povpraševanje; isto velja tudi za rž. Cene na borzi v Brnu (Moravsko) so sledeče za 100 kg: Moravska pšenica 150 do 160 K, moravska rž 120 do 130 K, moravski ječmen 110 do 120 K, oves 110 do 120 K, koruza 140 do 150 K, proso 900 do 950 K, moka št. 0 300 do 320 K, ržena moka št. 1 180 do 190 K. Cene so navedene v češkoslovaških kronah.

Belgija. Antwerpen (Anvers). Cene v bel-gijskih frankih za 100 kg: Pšenica 78, koruza 55, ječmen 54, oves 52, fižol 80.

Amerika. Ameriški trg z žitom se naha-jajo pod vplivom vesti o stanju zimske setve in zalog. Ker so te vesti ugodne, se je pove-čala ponudba pšenice, toda povpraševanje je majhno. Isto velja tudi za koruzo.

Avstrija. Cene za 1 K v avstrijskih kro-nah: Pšenica 3600 K, rž 320 K, ječmen 2705 K, koruza 3200 K, fižol 3500 K.

g Cene olju rastejo. Iz Splita poročajo: V Dalmaciji je pridrvela cela množica kupcev olja iz vseh naših krajev. Toda kmet ne da olja iz rok, ker ga je vedno imel za enako vrednega zlata. V začetku oljne letine je pro-dajal olje po 40 do 44 K za kg, zadnje dni so pa zrastle cene na 50 do 56 K, celo na 58 K za navadno vrsto olja. Kupci, ki kupujejo olje za izvoz v Italijo, bi ga radi plačali tudi dražje, toda kmet ga ne da, ampak ga proda le toliko, kolikor rabi denarja za sproti. Kmetje pravijo, da cena olju ni v istem razmerju s ceno pše-nice iz predvojnne dobe (1 kg olja za 4 kg pšenice), pa ga zato ne dajo, ampak čakajo na povišanje cen olju ali na pocenitev pšenice.

g Cene petroleju. Na podlagi odredbe od-bora monopolske uprave od 8. decembra t. l.

objavlja uprava državnih monopolov, da se bo prodajal od 1. januarja 1923 petrolej po ceni 550 Din za 100 kg.

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	27. dec.		29. dec.		2. jan.	
	K	v	K	v	K	v
ameriški dolarji (eden)	366	—	362	—	362	—
avstrijske krone (sto)	—	—	—	—	—	—
češkoslov. krone (ona)	—	—	11	60	11	60
angleški funti (eden)	—	—	—	—	—	—
francoski franki (eden)	27	—	26	60	—	—
italijanske lire (ona)	18	92	17	56	18	68
bolgarski levji (eden)	—	—	—	—	—	—
carski rublji (sto)	—	—	—	—	—	—
nemške marke (sto)	5	92	5	92	—	—
rumunski leji (eden)	2	04	2	—	—	—
švicarski franki (eden)	—	—	—	—	—	—
poljske marke (sto)	—	—	—	—	—	—
mažarske krone (sto)	—	—	—	—	—	—

g Državni dohodki po pokrajinah ali izmozganje Slovenije. Prinašamo najnovejši izkaz dohodkov za čas od avgusta do konca oktobra 1922. Razdeljeni so po posameh pokrajinah slodeče:

Schia.

Neposredni davki in doklade	34,157.856	Din
trošarinski dohodki	873.658	€
takse (pristojbine)	34,867.691	€
monopoli	154,161.063	€
promet (železnice itd.)	124,975.444	€
gospodarska podjetja	2,457.177	€
ostalo nepremično premoženje	2,602.141	€
kapitali in fondii	939.895	€
razni majhni dohodki	5,671.201	€
skupaj	359,805.056	Din

Črna gora.

Neposredni davki in doklade	468.476	Din
monopoli	4,571.912	€
promet	633.789	€
gospodarska podjetja	4.936	€
razni majhni dohodki	92.779	€
skupaj	5,771.883	Din

Bosna in Hercegovina.

Neposredni davki in doklade	20,857.694	Din
trošarinski dohodki	4.568	€
takse (pristojbine)	15,813.258	€
monopoli	80,143.950	€
promet (železnice itd.)	47,338.791	€
gospodarska podjetja	542.548	€
ostalo nepremično premoženje	63,021.879	€
kapitali in fondii	21.853	€
razni majhni dohodki	2,174.558	€
skupaj	229,949.000	Din

Dalmacija.

Neposredni davki in doklade	2,920.263	Din
trošarinski dohodki	1,452.418	€
takse (pristojbine)	3,593.837	€
monopoli	16,723.588	€
promet (železnice itd.)	3,575.072	€
gospodarska podjetja	26.966	€
ostalo nepremično premoženje	412	€
razni majhni dohodki	388.174	€
skupaj	28,590.730	Din

Hrvatska in Slavonija.

Neposredni davki in doklade	26,559.869	Din
trošarinski dohodki	1,361.989	€
takse (pristojbine)	26,161.930	€
monopoli	76,382.877	€
promet	154,055.688	€
gospodarska podjetja	4,250.186	€
ostalo nepremično premoženje	7,443.094	€
razni majhni dohodki	280.400	€
skupaj	296,495.893	Din

Slovenija.

Neposredni davki in doklade	17,181.407	Din
trošarinski dohodki	2,823.256	€
takse (pristojbine)	15,589.927	€
monopoli	53,786.928	€
promet	10,617.263	€
gospodarska podjetja	148.812	€
ostalo nepremično premoženje	11,217.751	€
kapitali in fondii	38.979	€
razni majhni dohodki	1,970.797	€
skupaj	113,370.120	Din

Banat, Bačka in Baranja.

Neposredni davki in doklade	41,654.781	Din
trošarinski dohodki	1,750.239	€
takse	25,751.623	€
monopoli	34,135.902	€
promet	76,583.318	€
gospodarska podjetja	319.527	€
ostalo nepremično premoženje	12,147.543	€
razni majhni dohodki	759.317	€
skupaj	193,102.250	Din

Skupaj vseh dohodkov 1658,884.103 Din

g Stanje papirnatega denarja. Po izkazu Narodne banke z dne 15. decembra 1922 je bilo za 4.883 milijonov 360 tisoč 100 Din papirnatega denarja v prometu. Stanje papirnatega denarja se je zmanjšalo od zadnjega izkaza za 71 milijonov 750 tisoč 350 Din.

g Zlato za Češkoslovaško iz Anglije. Iz Prage poročajo, da je prejel bančni zavod češkoslovaškega finančnega ministarstva v Pragi 2000 kg zlata iz Anglije v vrhu kovanja zlatih češkoslovaških cekinov.

ZIVINA.

g Živinjski semenj v Mariboru. Na zadnji živ. sejni so prignali 2 bika, 38 volov, 186 krav in 4 teleta. Povprečne cene so zopet narastle. Debeli voli 28—33 K, pol debeli voli 25 do 28 K, plemenski voli 23—28 K, biki za klanje 29—24 K, glavne krave 20—24 K, plemenske krave 16—20 K, krave za klobasarje 12—14 K, molzne in breje krave 17—23 K, mlada živina 21—26 K. — Podražanje ima vzrok deloma v mačem številu priguane živine, deloma, ker so prišli na selem zopet vnanji izvoznikarji, ki so nakupili nekaj živine za izvoz v Italijo.

ZADRUŽNISTVO.

g Slovensko združništvo. Prinašamo podatke našega združništva iz l. 1921.; za leto 1922. točni podatki še niso znani. — Zadržna zveza v Ljubljani; ustanovno leto 1899; število članov 481; število vpisanih deležev 37 tisoč 280; stanje vlog pri zvezi 270 milijonov 157 tisoč 707; stanje kredita članov 114 milijonov 608 tisoč 843; celokupni promet 1 milijarda 744 milijonov 583 tisoč 492. — Zadržna zveza v Celju; ustanovno leto 1883, reorganizirana 1905; število članov 158; število vpisanih deležev 18 tisoč 959; stanje vlog pri zvezi 30 milijonov 698 tisoč 154; stanje kredita članov 16 milijonov 23 tisoč 575; celokupni promet 364 milijonov 47 tisoč 860. — Zveza slovenskih kmečke stranke; ustanovno leto 1907; število članov 75; število vpisanih deležev 3282; stanje vlog pri zvezi 20 milijonov 299 tisoč 170; stanje kredita članov 2 milijona 922 tisoč 145; celokupni promet 133 milijonov 135 tisoč 177.

PROMET.

g Južna železnica. Z Dunaja poročajo, da se bo Južna železnica imenovala v bodoče Centralnoevropska južna železnica. Avstrijski del Južne železnice bodo avstrijske zvezne železnice prevzele v obrat najbrže s 1. aprilom 1923.

RAZNO.

g Kmetijski pouk po deželi: Oddelek za kmetijstvo priredi v prvem tednu meseca januarja 1923 sledeče poučne tečaje in predavanja: 1. V četrtek, 4. I. v Prečnici ob 11. uri v šoli (cepilni tečaj za mladino, okr. ekonom Kafol), 2. v soboto, 6. I. v Novem mestu, v mestnem sadovnjaku ob 14. uri (o sajenju in obrezovanju sadnega drevja, okr. ekonom Kafol), v Veleševem ob 15. uri v občinski pisarni (o zboljšanju hlevov, gnojišč in o govedoreji, pomočnik okr. ekonom Hladnik), v Hočah, okraj Maribor, po rani maši (pogreške v domačem kmetijstvu, okr. ekonom Štrekelj), v Kottljah na Štajerskem (o pospeševanju živinoreje, o sadjarstvu in o uporabi umetnih gnojil, okr. ekonom Wernig), 3. v nedeljo, 7. I. v Novem mestu v združni silnici ob 14. uri (tečaj o cepljenju, okr. ekonom Kafol), v Bučki ob 7. uri (o splošnem kmetijstvu, pomočnik okr. ekonom Ambrož), v Primskovem pri Litiji, po rani maši (o racionalnem gnojenju, o izboljšanju gnojišč in hlevov, pomočnik okr. ekonom Jerab), v Livoldu pri Kočevju, v šoli ob 10. uri (o sadjarstvu in travništvu, pomočnik okr. ekonom Zdoljšek), v Hraščju v kmetijskem društvu ob 15. uri (o izboljšanju gnojišč in hlevov, pomočnik okr. ekonom Hladnik), v Poljčanah v šoli ob 8. uri (nasveti za zboljšanje domačega kmetijstva, okr. ekonom Štrekelj), v Studencih v šoli popoldne po večernicah (isto predavanje, okr. ekonom Štrekelj), v Guštanjju (o reji plemenske živine, o pridelovanju krme, o ustanovitvi živinorejske zadruge, okr. ekonom Wernig), v Beltincih (o izboljšanju govejih in svinskih hlevov, o sadjarstvu in kmetijski organizaciji, okr. ekonom Vojsk), v Gerlincih ob 14. uri (o vinarstvu in sadjarstvu, pomočnik okr. ekonom Pavlica).

g »Slovenskega Sadjarja« št. 9 do 12 so ravno kar izšli. Po številu strani list z ozirom na sedanjo dragino tiskarniških potrebščin pač ni obilen, zato pa tembolj bogat na vsebini. Škoda je le, da je list med našim ljudstvom tako malo razširjen, razen tega se pa mora boriti s slabim gnotnim položajem. — V listu poroča najprej M. Levstik o sadni razstavi v Celju, o kateri smo že tudi govorili v »Domoljubcu«. Poročevalec pravi, da so popreje na Štajerskem sodili, da je Kranjska v sadjarstvu precej zaostala. Toda že sadna razstava je taka in podobna domnevanja temeljito ovrgla. Razstavljene so bile bogate zbirke priznane najboljših jabolk in hrušk v naravnost razkošni krasoti ter so bile živa pričja, da se je marsikdo v sodbi o kranjskem sadjarstvu pač hudo motil. Na koncu meni poročevalec, da bi se take prireditve ob ugodni priliki ponovile in sicer v Mariboru ali v Ljubljani. — V nadaljnjem članku piše J. Priol o žlahtnih lesnikih in jih toplo priporoča v gojitev. Ne potrebujejo skoro nobene nege, toda rode obilno in se izplačajo. Škoda je, da žlahtnih lesnikov doma ne gojimo ampak jih moramo naročati za drag denar iz tuzemstva. — Temu članku sledi opis najnovejših stiskalnice s sliko, izum domačina g. F. Rudnja iz Maribora. Ta stiskalnica za sadje in grozdje zavzema zelo malo prostora, je izredno praktična in si jo more vsak sam narediti seveda edino z dovoljenjem izumitelja, ker je ta sistem stiskalnice pri patentnem uradu prijavljen. Natančen načrt se dobi pri izumitelju. — F. Goričan piše o jesenskem opravilu v sadovnjaku. — Temu sledi poročilo o vrtnarski in sadjarski razstavi v Belgradu, na kateri je razstavilo tudi »Sadjarsko društvo za Slovenijo«

Ali ste že naročili „Domoljuba“?

50 vrst jabolk in hrušek v krasnih vzorih. — Nadzornik šolskih vrtov A. Škulj povdarja veliko važnost komposta in kako se ta napravi. Je članek, ki zasluži, da bi vsak bral in se po njem ravnal. — Nato sledi drobiž, poln zlatih nasvetov za vsakega umnega sadjereja. S temi tremi številkami je letošnji letnik zaključen. List našim umnim sadjerejem najtopleje priporočamo. Članarina za Sadjarsko društvo in naročnina za list znaša letno 10 dinarjev.

g Sadje v gospodinjstvu. Kratek navod o ravnanju s sadjem, o domači sadni uporabi in o konserviranju sadja in zelenjadi. Pojasnjeno s 13 barvanimi prilagami in 42 slikami. Druga pomnožena in popravljena izdaja. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 30 Din. Vsakovrstno sadno dreveje je bilo letos bogato obloženo z darom božjim. Mnogi skrbni sadjarji so stali pred vprašanjem, ki jim druga leta ni delalo preglavice: niso namreč vedeli, kako bi sadje porabili, da bi jim bilo več zalogo. Nujno potrebno je torej, da so naše gospodinjne poučene, kako naj z njimi ravnajo, da jim pride najbolje v korist in užitek, oziroma, da se jim ne pokvari. Zato se moramo dobro poučiti, katero sadje se shrani in katero takoj porabi, ali predela in kako predelava ter zakaj? Knjiga Sadje v gospodinjstvu obsega vsa potrebna zlata pravila, kako ravnajmo in postopajmo s sadjem, da nam pride v korist in kako ga predelajmo, da pri njem ničesar ne izgubimo. Ne samo za gospodinjne žene, za vsakega sadjarja in vsako gospodinjno je knjiga nujno potrebna in nadvse korisna. Kdor se bo držal navodil te knjige, bo dobro z malim trudom porabil svoj sadni pridelek.

g Vauva čebelarstva. Prvaker je izšla v novem natisu Janšova knjiga Nauk o čebelarstvu. Tretjo izdajo predelal Franc Rojina z dodatkom Albertijev-Znidaršičev panj. Privredil M. Humek. Knjiga s Humekovim dodatkom vred velja 24 Din in se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Minulo je skoro 150 let, od kar je umrl na Dunaju najslavnější slovenski čebelar Anton Janša, mož svetovnega slovesa. Njegova knjiga je izšla v različnih jezikih in v mnogih ponatisih. Janša je bil izredno natančen opazovalec in čebelarski velemoj, da mu svetovna čebelarska literatura ne pozna sovratnikov. Njegov nauk se je obdržal do danes. Janša, ki se je z vso dušo poglubil v svojo stroko, je dosegel v preprostemu kranjskem panju v dunajski okolici obudovanja vredne uspehe. Jasnje je, da mi ne moremo pričakovati podobnih uspehov iz panjev z nepomakljivim delom; saj tudi ne poznamo čebelarske teorije v taki meri kakor Janša, tudi pasne razmere niso danes več iste, kakor v Janševih časih. Nadomestilo za Janševo spretnost pa nam nudi moderno čebelarstvo, pri nas v prvi vrsti Albertijev-Znidaršičev panj. Tu prihajamo k drugemu delu knjige, kjer podajna višji čebelarski nadzornik Humek v kratkih jedrnatih besedah vse temeljne pojme za čebelarenje v tem panju. Kdor je pročitil Janševo knjigo, mu bo vzorna Humekova razprava nudila vso jasnost, kako mu je preiti od stare kranjske prakse k modernemu čebelarstvu. Humek je to premostitev v svoji razpravi zelo spretno začetil in izvedel. Čebelar, ki razume tudi nekaj mizarškega dela, si bo znal na podlagi Humekovega opisa ta panj tudi sam napraviti. Humekov opis obsega sledeča poglavja: I. Albertijev-Znidaršičev panj in njegova uredba. — Temeljna načela pri sestavi. — Opis in mere panja. — Potrebni pripomočki: a) sipalnik, b) kozica, c) grebljica, d) pitalnik, e) drugo orodje in priprave, f) čebelnjak. II. Čebelarska opravila v A.-Z. panju: 1. Kako čebele naselimo v A.-Z. panj, 2. A.-Z. panj spomladi, 3. Prevešanje in nastavljanje, 4. Rojenje, 5. Prevažanje na pašo, 6. Kako jemljemo med, 7. Poletje, 8. Jesenska paša, 9. Priprava za zimo, 10. Pozimi, 11. Vzgoja matice, 12. Sklepnata beseda.

g Sol za Jugoslavijo. Uprava državnih monopolov se je odločila naročiti v Nemčiji na račun vojne odškodnine večjo količino soli, ker je povpraševanje po njej veliko.

g Delavske banke v Ameriki. V zadnjih dveh letih so pričeli v Ameriki snovati delavske banke. Od teh je izmed prvih osnovana Cooperative National Bank v Clevelandu in sicer po zvezi strojevodij. Osnovna glavnica znaša 1 milijon dolarjev, vlog ima banka 14 milijonov dolarjev.

g Letošnja hmeljeva letina na Bavarskem. Kakor je posneti iz poročila bavarske-

ga statističnega urada, so pridelali letos na Bavarskem 50 tisoč 345 q hmelja, torej še enkrat toliko, kakor lani ko leto.

g Škoda letošnjih gozdnih požarov. Po poročilu ministrstva za šume in rude znaša škoda, ki so jo povzročili letošnji gozdni požari, 120 milijonov dinarjev.

g Opozarjamo naše čitatelje na inse-rate »Ljubljanske kotlarske zadruge«, katera edina prevzame vsakovrstna naročila na bakrene kotle, kakor so to kotli za žganjekuho, za pralnice, za štedilnike itd. — Prevzamejo se tudi v popravilo slabe ali pa majhne bakrene kape za žgalne kotle v svrhu povečanja in otežitve. Vsa popravila se izvršuje o v najkrajšem času, popravila kap in kotlov v enem dnevu, tako da ni treba imeti dvakrat stroške železnice. Vsi izdelki so pristno domače ročno delo, ter se tudi da za vse izdelke večletno garancijo za trpežnost. — Podpirajte domače zadružno obrtništvo!

Razgled po svetu.

DOMA.

Gospod Pašič vlada bolj kot kedaj prej. Izdal je celo uradno poročilo, kjer navaja vzroke, zakaj je radikalna vlada razdrila zvezo z demokrati. Potem pa razlaga delovni načrt nove vlade. Invalidsko in uradniško vprašanje bo rešeno, preden bosta tozadevna zakona predložena novi narodni skupščini. Medtem pa bo vlada pripravila zakonski načrt za pospeševanje poljedelstva in živinoreje, zakone o kmetijskih kreditih in zavarovanju. Vlada bo skušala zboljšati državne finance, potom davčenja državljanov z ozirom na njih imetje povečati državne dohodke in pri stroških čim bolj varčevati. Pri volitvah bo čuvalo čim večjo svobodo in bo preprečila vsako nasilje. Mi pa se bojimo, da bomo morali reči: v začetku je bila beseda in konec je bil tudi beseda.

Pašič sedaj kupčuje z malimi strankami — s samostojneži in muslimani — za vstop v vlado. Samostojneži so se ponovno ponudili pod pogojem, da bosta oba velika župana v Sloveniji samostojneža. Pašič je odgovoril, da jih ne mara. — Muslimani so stavili tudi visoke zahteve v prvi vrsti izplačilo 42 milijonov dinarjev (ki jih jim je Pašič za glasovanje za vidovdansko ustavo obljubil). Vlada pa je rekla, da o tem ni govora, ker ni denarja, pač pa dobijo nekaj velikožupanskih in drugih važnih mest.

Finančni minister Stojadinović se je lotil zdravljenja finančne politike. Kakor pač vsak novi finančni minister. Seveda upravičeno dvomimo, da bi dosegel kakšnih znatnih uspehov.

V prvi vrsti je ukini celotno armado deviznih naredb, ki jih je izdal prejšnji minister, da se ni nihče več izpoznal, potem hoče na pravični podlagi okrepiti izvez, prihranke hoče doseči, da je ukini vse druge devizne odbore in da nasprotuje, da bi se poslancem tudi sedaj izplačevale dnevnice.

Ameriško Blerovo posojilo, katerega je bilo izplačanega namesto 25 milijonov dolarjev in ki ga je izmetal prejšnji finančni minister, bo odpovedal, izdelal bo načrt za davčni zakon in ga predložil novi skupščini.

Notranji minister je pridno začel premetavati uradništvo. Demokrate odstavlja, ker so brez sposobnosti prišli na svoja mesta samo kot demokratiški agitatorji — na njihova mesta pa nastavlja radikale, o katerih pa tudi težko kaj drugega mislimo, kakor da so radikalni agitatorji. Oblastem v državi je poslal naredbe, v katerih zahteva, da strogo kaznujejo vsako nasilje pri volitvah, tudi Orjuni je poslal pismo, v katerem ji grozi z razpustom, če bo delala silo. Vse to je v prvi vrsti obrnjeno proti demokratom, katere hoče Pašič popolnoma potolči. Komunistom je dal odlok, da ne bo trpel nobene komunistične propagande pod katerimkoli imenom.

Znani bivši voditelj srbske zemljoradniške stranke Mihajlo Avramović je izdal proglas, v katerem povdarja, da so zemljoradniški poslanci zemljoradniško stranko uničili, ker so jo privedli na popolnoma napačna pota. Tako se je radikalom posrečilo razbiti dva najnevarnejša tekmeča pri volitvah: demokrate in zemljoradnike.

DRUGOD.

Zavezniki si še vedno niso edini v tem, kako bi Nemčijo podprli, da bi mogla plačati svoj dolg — 132 milijard zlatih mark. Angleži so za to, da se počaka nekaj let, med tem pa naj Nemčija vzame posojilo, s katerim naj se okrepi, da zopet postane plačila zmožna. Poleg tega pa naj se dolg zniža za 40 do 50 milijard. Francija pa noče o kakšnem znižanju nič vedeti češ, da je Nemčija dovolj bogata, dalje zahteva, da sama pobira davek od nemškega premoga, kar bi neslo pol milijarde zlatih mark na leto, poleg tega naj se zasežejo nemški carinski dohodki, obrati državnih gozdov in rudnikov, in naj se zaplenijo vsi inozemski vrednostni papirji in naj se del delnic nemške industrije prepusti zaveznikom.

Gospod Mussolini bi tudi v Italiji rad vpeljal obznano za vse, ki mu niso ljubi. Predložil je načrt, kako naj se to izvede. Vse vojaške organizacije političnih struj se razpuste. Ustanovi se iz fašistov prostovoljna vojaška armada, ki je podrejena naravnost ministrskemu predsedniku. V slučaju splošne mobilizacije preide prostovoljna armada v redno vojsko. Število vojaštva se zniža.

Na lozanski konferenci zopet ne gre nekaj skupaj. Turki so postali zopet bolj nepopustljivi. Najbrže gre za še neizrabljeno pokrajino okrog mesta Mosul v severni Mezopotamiji, ki po verzajski mirovni pogodbi spada pod angleško gospodstvo, čeprav je po imenu ostala še pri Turčiji. Turki zahtevajo Mosul popolnoma zase, Angležem pa gre najbolj ravno za

! Ako še niste, pošljite naročnino! !

Mosul. Ker so se nenadoma pokazala na konferenci docela različna naziranja, se je na obeh straneh začelo rožljanje s sabljo. Angleži so zakurili parne kotle v svojih vojnih ladjah, Turki pa zbirajo čete na meji severne Mezopotamije. Ker pa nobena juha ni tako vroča, kot se skuha, je upanje, da se bo končno le doseglo solasje.

Tedenske novice.

Domače novice.

d *Božična poslanica papeža Pija XI.* Sveti oče je izdal božično poslanico, v kateri poudarja, da ves sedanji mir sloni na gnili podlagi, da je zato huje in močnejše ogrožen kot pred svetovno vojsko in da je ravno zato obenem izvor gospodarskega propada Evrope. Očetovsko prosi in svari državniške, naj sklenejo mir po načelih krščanske pravičnosti in ljubezni, da bo zares nastopil blagodejen in blagoslovljen mir vsem evropskim narodom.

d *Shod zaupnikov SLS za sodni okraj Litija* se vrši v torek dne 9. jan. ob deseti uri dop. Dnevni red zelo važen!

d *Kmetijski list in volivni manifest Jugoslovanskega kluba.* Kmetijski posestnik nam piše: V zadnji številki je Kmetijski avil kritiko volivnega manifesta poslancev, ki pa je tako plitva in da more spraviti tudi nepolitiku v obraz. Takoj v začetku se vidi, da seec te kritike napisal te vrste le iz tva do SLS in s tem namenom, da bi nepoučene bralce navdjal s sovraštvom do stranke, katere prapor je čist. Tu pravi, da manifest ni drugega kot strankarski pamflet, da ni v njem nobene nove misli. K temu bi rekel, da stranki, ki je izpolnila svojo dolžnost, ni potreba izpreminjati vedno programa, ampak da to velja za tako stranko, kakor je SKS, ki je svoje volivce debelo potegnila za nos. Velika pedlost je tudi dolžiti naše poslance laži, ko so vendar znani po svojem značaju in poštenosti. K trditvi, da se v manifestu blesti velika domišljivost in k roganju, da je Jugoslovanski klub vplival na Radiča, bi dejal piscu, da naj se, predno kako stvar napiše, informira o stvari. Izveči naj pogledati 15. številko Avtonomista, v katerem je ponatisnjena izjava Hrv. bloka. Ta izrecno izjavlja, da na pritisk in napadanje HPS je prisiljen izjaviti, da prištevata k nevtralni kmetijski republiki tudi Dalmacijo, Bosno, Hercegovino, Bunjevce. Nadalje pisca jezi, zakaj da ni objavljena v manifestu kritika radikalne stranke in podtika dr. Korošcu laž, češ, da je ta to opustil, ker bi se rad prikupil radikalcem in bi si olajšal dostop v vlado. Resnici na ljubo bodi rečeno, da bi Jugoslovanski klub že neštetokrat lahko vstopil v vlado, ako bi le hotel zatajiti svoj program. Nato pride na podrobnosti. Čudno se mu zdi, kako je to, da je program naslovljen le na Slovence in Hrvate, ko mora vendar vsak vedeti, da je sestvaljen program le za tiste pokrajine, kjer bodo tudi postavili listo.

Pri političnem programu ga bode v oči jasna zahteva po avtonomiji. Tudi ne more najti nobenega zagovora napram trditvam, da je SKS zatajila svoj program in se za Judeževe groše prodala režimu. Še mnogo je laži, ki se dajo naravnost otipati, toda vem, da dragi Domoljub, nimaš veliko prostora, zato končam. F. B.

d *Da homo vsi na jasnem!* Napram dopisniku »Slovenskega narodca« je dr. Šusteršič izjavil, da nima s »klerikalno« stranko nobenih zvez in da je med njim in SLS kenčnoveljavno pretrgano. To je res, tem bolj, ker dr. Šusteršič hodi zadnje čase po Belgradu in išče potov, kako bi razdel Slovence ljudsko stranko, ki je do danes vodila najtežji boj za pravice slovenskega ljudstva in ki je edina branilka krščanskih načel v javnosti. — Zanimivo je dalje, kar poročata Slov. Narod in Jugoslavija, da je dal Pašić na razpolago denarna sredstva »za razkol v Slov. ljudski stranki.« Odgovornost za to poročila prepuščamo omenjenima listoma, toda prav je, da to vemo. Morda si bomo marsikaj, kar pride, potem lahko razložili.

d *Dr. Šusteršič in Ivan Hribar* sta se skupno peljala v Belgrad, kjer je bil dr. Šusteršič sprejet v avdienci od Pašića, ki je nanj napravil »fascinujoč« (sijajen) vtis, kakor sam pripoveduje dopisniku Slovenskega Naroda. Štiriletna zgodovina pa nam žal kaže, da nam Slovincem še nobene slovenske stranke niso napravile toliko škode, kakor tiste, na katere je belgrajski gospoda napravila sijajen vtis. Razni taki sijajni belgrajski vtisi na Žerjava in Puelja in Kristana itd. so nam pomagali do centralizma, ki nam krade na stošne milijonov iz žepa, nam zapira šole in bolnice in uvaja najhujšo gnitobo v javno življenje.

d *Dovolj denarja.* Pašić je določil iz državne blagajne 20 milijonov kron za radikalno agitacijo. Dr. Zupanič bo izdajal na ta račun dva slovenska lista. Govori se, da v zvezi z dr. Šusteršičem, ki bo delal za velesrbsko centralistično radikalno stranko — kar je razvidno tudi iz znane njegove brošure, kjer dokazuje, da je stranka z načeli na podlagi vere v Jugoslaviji nemogoča in da se moramo nastopiti na večjo stranko.

— *Naki ujetniki v Italiji.* Če se še kak vojni ujetnik nahaja v laškem ujetništvu naj dotičnega priglase svoji pri pristojnem občinskem uradu. V Ljubljani stanujoči naj se tozadevno zgledajo do 15. januarja 1923 v vojaškem uradu v Mestnem domu. Druga županstva pa dobijo potrebne informacije pri svojih pristojnih okrajnih glavarstvih.

— *Pobiranje občinskih taks v Sloveniji.* V Uradnem listu št. 131 od 28. decembra 1922 je izšel zakon o pobiranju občinskih taks v Sloveniji. Na podlagi tega zakona ima vsaka občina v Sloveniji pravico, da uvede s sklepom občinskega odbora posamezne ali vse občinske takse, ki so označene v tarifi, priloženi temu zakonu, ali pa da zviša že uvedene takse v mejah omenjene tarife. Sklep se mora na običajni način objaviti s pripombo, da je zoper njega v 14 dneh dopustna pritožba na pokrajinsko upravo, oddelek za notranje zadeve; ta pritožba se mora vložiti

pri županstvu. V naslednjem navajamo nekaj taks iz tarife: Za prostovoljen sprejem tuzemca v domovinsko zvezo od 50 do 400 K; za zagotovitev sprejema inozemca v domovinsko zvezo od 100 do 1000 K; za podelitev meščanstva od 500 do 6000 K; za ogled zgradbe hiše od 50 do 1000 K; za stavbno dovoljenje od 30 do 150 K; za izdajo domovinskega lista se plača poleg stroškov za tiskovino in kolek od 1 do 2 K; če so gostilne ali kavarne otvorene čez policijsko uro se plača za vsako noč od 40 do 200 K; za izdaje živinskega potnega lista poleg stroškov za tiskovino in kolek, brez ozira na število živinčet od 1 do 3 K; za živinski mesni ogled: a) za vsako veliko žival od 2 do 5 K, b) za vsako malo žival od 1 do 3 K; za ogledovanje mriličev od 3 do 10 K, v okrožju nad 4 km razdalje po 5 K več za vsakih 4 km; za vsakega psa na leto od 10 do 200 K, v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuju od 50—400 K. Psi čuvanci na verigi so takse oproščeni.

d *Vsakomur na prodaj.* Učiteljski tovariš pozivlje liberalno učiteljstvo, odkar je padel bog Pribičević, naj se pridruži samostojnežem. Če so liberalni učitelji že vsakemu barantaču na prodaj, naj vsaj sklenejo kupčijo, ki bo kaj nesla. Zato se nam zdi Pašić neprimerno boljša firma kot Puelj. Kdor hoče h koritu, kar k Pašiću. Pozor, liberalno učiteljstvo, na to lepo priliko!

d *V potu svojega obraza* so se trudili samostojneži, da bi prišli v vlado. Ko premeteni velesrb g. Pašić ni dal nobenega odgovora, so poslali samostojneži v Belgrad Rajerja, ki je moledoval od radikala do radikala — pa povsod so mu pokazali vrata. Neki radikalni list pa pravi, da samostojneži že presedajo radikalom, da naj puste politiko in naj se popolnoma posvete mesarski obrti. Jako dober in umesten nasvet.

d *Volivce močno skrbe* naše liberalce vseh barv — samostojneže, žerjavovce, zajedničarje in narodne socialiste. Po novem volivnem redu stranka z malo glasovi prav nič — niti z ostankom — ne pride vpoštev. Zato dr. Kukovec obupno kliče: Združimo se! Tudi samostojneži vidijo, da so vse karte zaigrani in iščejo zvez. Volitve so pa res huda reč!

d *Umirajo.* Duhovnika kliče Kmetijski list v samostojno stranko. Ali bo smrt ali kali? Če kdo pomisli, kako je Kmetijski list sramotil duhovnike, jih blatil in jih podil v zakristijo, kako so samostojneži izsilili kanceliparagraf — potem mora presneto huda presti samostojnežem, da kličejo sedaj iste duhovnike iz zakristije na pomoč propadajoči politični stranki. Pa nam je žal: mriličev tudi slovenski duhovniki ne znajo zbujati k življenju.

d *Ali bodemo še katoliško ljudstvo?* Piše nam kmetijski posestnik: Pred nekaj meseci je stavil Domoljub zgornje vprašanje. Naj na kratko odgovorim: Katoliško ljudstvo bomo, dokler bomo imeli dosti in dobrih duhovnikov. Zato se pa zavedamo svoje dolžnosti, da delujemo vsaki po svojih močeh, da jih ohranimo in ako mogoče tudi pomnožimo. K temu more in mora pomagati v prvi vrsti naše časopisje. Če vlada ne prispeva nič ali nezadostno za semenišča ali plačo duhovnom, smo mi

tukaj, katoličani, ki si štejem v čast, če moremo kaj darovati in storiti za gmotni obstanek našega duhovništva. Vemo, da so pri uredništvih naših listov duša duhovniki in da zelo neradi ali sploh nočejo pisati o svojem stanu, posebno je še težavno prositi, kar se navadno odklada do skrajne sile; pa to ni prav, tudi za duhovne volja peta božja zapoved. Torej, kadar je potreba in za kar je, kar brez vsakega cincanja nas pozovite, da priskočimo na pomoč, in to vedno kadar je potreba, nekaj se bode vselej dobilo. Če je slučajno nekaj mesecev ali magari, ko bi vedno bila vlada sovražna katoličanom, mi ne bomo pustili naših duhovnikov v bedi in pomanjkanju, ker se zavedamo, da stojimo in pademo s svojimi dušnimi pastirji.

d Pri škofijskem ordinariatu v Ljubljani so od 1. januarja 1923 dalje uradne ure od osmih zjutraj do ene popoldan.

d V zdravstveni svet kamniškega okraja so prišli pri volitvah samo zastopniki SLS, ki so dobili 59 glasov, dočim so vsi nasprotniki spravili celih 12 glasov skupaj.

d Preosnova verskega pouka na italijanskih ljudskih šolah. Italijanski listi poročajo, da namerava naučni minister Gentile izvesti temeljito reformo v tem pravcu, da postane verski pouk temelj javne izobrazbe in celokupne нравne obnove italijanskega naroda.

d Važno za delodajalce in njih uslužbence. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani nas naproša za objavo sledečega opozorila: Ker je minister za socialno politiko statut Osrednjega urada za zavarovanje delavcev odobril, se prispevek za bolniško zavarovanje, ki je dozdaj znašal v celokupnem iznosu (za delodajalca in delojemalca skupaj 5%, na podstavi § 197 tega statuta počenši z dnem 1. januarja 1923 zviša na 6% zavarovanega zaslužka (mezde). Od tega prispevka plača delodajalec kakor doslej polovico, t. j. 3%, drugo polovico pa ima pravico odtegniti od plače (zaslužka) delojemalca. — Z istim dnem se uvede na podstavi naredbe ministra za socialno politiko od 7. decembra 1922, št. 10.810, prispevek za Borzo rada v višini 5% celokupnega bolniško-zavarovalnega prispevka (delodajalca in delojemalca skupaj). Tudi ta prispevek plačata po polovici delodajalec, tako da odpade na delodajalca 2½%, druga polovica se pa lahko odtegne od zaslužka delojemalca. — Prispevek za zavarovanje za slučaj nezgode se na podstavi naredbe ministra za socialno politiko od 20. novembra 1922, št. 8507, počenši z dnem 1. januarja 1923 zniža od dosedanjih 8% na 6% zavarovanega zaslužka in ga plača kakor doslej delodajalec v celoti. Prispevek za slučaj nezgode znaša torej od napominanega dneva dalje za vsakih 100 Din zavarovanega zaslužka (mezde) tolikokrat po 6 par, kolikor znaša nevarnostni odstotek, v katerega je v zavarovanje priglasi obrat (podjetje, gospodarstvo, gospodinjstvo) uvrščen, kar je razvidno iz uvrstitvenega odloka, ki ga je vsak delodajalec dobil, ozir. ga bo še dobil. — O navedenih spremembah bod ovisi delodajalci še posebej obveščeni. — Kakor znano, se deli za-

varovani zaslužek po zakonu o zavarovanju delavcev v 17 mezdnih razredov, na podlagi katerih se izračunavajo in predpisujejo v plačilo vsi zgoraj napominani prispevki. Vsi prispevki se bodo predpisovali podrobno na skupnem plačilnem nalogu. Vsled silnega navala dela in pomanjkanja osebja se je predpis prispevkov za minule mesece zapoznil, da mnogi delodajalci še niso dobili plačilnih nalogov; ker se je sedaj osebje pomnožilo, bo mogoče, da bodo pispevki za dobo do konca leta 1922 predpisani in plačilni nalogi zanje do najpozneje 31. januarja 1923 vsem delodajalcem dostavljeni. Po dovršeni reorganizaciji Okrožnega urada bo urad izdajal plačilne naloge, iz katerih bodo razvidni prispevki za vsakega delojemalca posebej.

g Vrtinarsko društvo za Slovenijo, ki se pravkar snuje, je stopilo v zvezo s «Sadjarskim društvom», da se na ta način pospešujeta obe važni panogi, ki sta tudi v praktičnem življenju navzaj druga na drugo. Pripravljalni odbor je imel dne 27. decembra v Celju tozadevna pogajanja s Sadjarskim društvom in se je tudi izredni občni zbor tega društva soglasno izrekel za skupno delovanje. Po vseh večjih krajih se imajo snovati podružnice Sadjarskega in vrtinarskega društva. Pripominja se, da to Vrtinarsko društvo ne stoji v nikakoršni zvezi z društvom takozvane «Gojkove vrtinarske kole» v Kranju.

d Vabilo na gospodarsko-politični tečaj, ki ga priredi Kmetiska Zveza v Smartnem pri Litiji 8. in 9. januarja, Spored: V pondeljek dop.: 1. Splošno o kmetijstvu. 2. O umni živinoreji. — 3. Pop. ob štirih o kmetijskih organizacijah. — Ob šestih zv. važno predavanje, nato kratka predstava. V torek ob osmih o združništvu. — Govorili bodo strokovnjaški predavatelji; zato se udeležite tečaja v čim obilnejšem številu.

d Ježica. Orlovski telovadni odsek ponovi v nedeljo 14. januarja ob treh popoldne dramo «Kapelica na Smarjni gori». Vstopnice se dobijo med tednom pri br. Severju in na dan predstave v društvenem domu.

d Dramatiški odsek Krakovo-Tinovo gostuje dne 7. jan. ob 4. uri popoldne v Društvenem domu v Hrušici z rusko komedijo »Revizor«. Prijatelji smeha naj ne pozabijo posetiti te igre.

d Slov. kat. izobraževalno društvo pri Sv. Heleni uprizori na Treh kraljev dan dne 6. in v nedeljo 7. januarja, obakrat ob treh popoldan v Društvenem domu priljubljeno in pončno Medvedovo igro «Stari in mladi». — Vljudno Vas vabimo.

d Naklo. Prostovoljno gasilno društvo ponovi dne 6. januarja, t. j. na Tri kralje dan, «Repoštev», igro v petih dejanjih. Ker se bo čisti dobiček porabil za nov gasilni dom, zato vabimo k najobilnejši udeležbi gasilci.

d Žabnica. Izobraževalno društvo v Zabnici ponovi v soboto, na Sv. Treh kraljev dan popoldne ob treh lepo igro «Napoleonov oficir». Pridite v obilnem številu domačini in okoličani.

d Možje in fantje iz šum v Našicah, Slavonija, pošiljamo vsem bravcem Domoljuba srčne pozdrave in voščimo veselo in srečno novo leto! — Ivan Strnelj, Ivan Zgone, Ivan Škrabee, Karol Zgone, Alojzij Anzelje, Alojzij Klančar, Ivan Krašovec, Franc Zgone, Anton Zgone, Jakob Gorše.

d Zračni promet potnikov črta London—Pariz—Belgrad—Carigrad se otvori prihodnje leto. V ta namen prirejajo pri Belgradu obširno zemljišče, kjer bodo aeroplani pristajali.

d Hrastnik v nevarnosti. Štajerski listi se pečajo z nevarnostjo, da se celo hrastniško pobočje na levem bregu potoka udre. Znaki pripravljajočega se zemeljskega plazu se že več let pojavljajo; podreti so morali most in več poslopij. Hrastničani so poizkusili že razna pota, da prisilijo rudnik na odškodnino, ker je delo v rudniku povzročilo razpoke na površju zemlje, skozi katere uhaja voda v notranjost in izpodniva gornjo plast, ležečo na laporju. Toda dozdaj niso imeli uspeha. Tudi se od nobene strani še ni ničesar ukrenilo, da bi se plaz preprečil.

d Blagoslov. Revna mati Marija Mustar v Brežicah je povila trojčke, ki so vsi dobro razviti in zdravi.

d Umrli je na starega leta dan zvečer v Ljubljani nadfaktor Jugoslovanske tiskarne g. Ludvik Tomazič, star 39 let. Pokojnik je obhajal letos 25 letnico svojega službovanja v tiskarni in je bil poznan po svoji izredni vestnosti, ljubeznivemu občevarjanju s strankami in uslužbenci in po svoji delavnosti v naših organizacijah, zlasti pri Orlu, kateremu je posvečal skozi 10 let ves svoj prosti čas. Pred mesecem dni si je na spolzki cesti zlomil nogo, kar je dalo povod vnetju reberne mrene, pri čemer je srce tako oslabilo, da je blagi mož podlegel. Njegovi težko prizadeti družini najiskrenejše sožalje, njemu pa večni pokoj!

— Najdeni vtopljenec. V Vevčah so potegnili 2. januarja 1923 zjutraj iz Ljubljani ce mrtvega nepoznanega vtopljenca, kateri je bil brez srajce in pokrivala, imel pa je dve je hlače in spodnje trikot hlače in vojaške čevlje. Vtopljenec leži v mrtvašnici pri sv. Urhu v Dobrunjah.

d Most v žitljenje se imenuje 140 strani broječa knjiga, ki jo je spisal duh. svetnik in katehet Anton Čadež. Knjiga nudi glavna pravila o vzgoji, najtežji in najvažnejši, a vendar najmanj upoštevani umetnosti. Knjigo bi morala brati vsaka mati, vsako dekle pa naj knjigo parkrat ne samo prebere, temveč premisli, predno začne misliti na zakon, na dekliških sestankih Orlic — pa tudi Marijine družbe naj se bero in razlagajo poglavje za poglavjem, zakaj res je: za vsako stroko, če je še tako neznamna, je treba čole in prakse, samo za najtežjo in najvažnejšo stroko, za vzgajanje je že kar naprej vsako še tako nepoučeno dekle dobro. Odtod toliko nesrečnih zakonov in podivjane mladine. Lepa knjiga se dobi v prodajalni K. T. D. (Ničman) v Ljubljani in stane 16 dinarjev, po pošti 17.50 dinarjev.

d »Vrtec« in »Angelček št. 12 l. 1923. — Vsak drugi mesec izide ena dvojna številka na 24 straneh. Oba lista sta za šolsko mladino in ju toplo priporočamo staršem in vzgojiteljem. Vrtec s prilogo Angelček stane 10 Din, Angelček sam 3 dinarje na leto. — Vsled drage poštnine se list ne more pošiljati na ogled. Naroče se pod naslovom: Uprava Vrteca, Ljubljana, Sv. Petra c. 80. Naročnina se plača

po položnici. — Uprava ima še nevezan »Vrtec« 1916, 1920 in 1921 (po 6 Din); nevezan »Aegleček« 1916, 1921 in 1922 (po 3 Din); vezane izvide ima tudi Jugoslovanska knjigarna.

d Nove pesmi. Posebnega priporočila vredna je zbirka pesmi: M. Elizabete »Iz moje celice«, druga knjiga. Izšla je pravkar v založništvu uršulinskega samostana v Ljubljani. Knjiga je po svoji vsebini nadaljevanje in izpopolnitev prvga dela »Iz moje celice«, ki je izšel 1. 1916. Vsebinsko je knjiga sledeče porazdeljena: 1. Tihe celice cvetovi. 2. Evharištični kresovi. 3. Gozdne svetišča spevi. 4. Marijinih znamenj dehteče kadilo. 5. Duše vedno obhajilo. 6. Večnih dalj odmevi. Nova zbirka bodi vsem poznavateljem lepe umetnosti, kakor tudi vsem prijateljem naše nabožne literature najtopleje priporočena. Naroča se v uršulinskem samostanu v Ljubljani. Cena knjigi je 16 Din, s poštnino vred pa 17,50 dinarjev; elegantno vezani knjigi pa 23 dinarjev, s poštnino 25 Din.

d Zgodovina za meščanske šole, ki je izšla v dveh delih v založništvu Jugoslovanske tiskarne, ima to prednost, da obravnava večinoma domačo jugoslovansko in sploh slovansko zgodovino, zgodovino neslovanskih narodov pa v toliko, kolikor je za splošno obzorje in za umevanje domače zgodovine potrebno. Vsak del vezan stane 18 Din in se naroča v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

d Zemljepis za srednje šole (spisala Pašk—Križnik) je izdala Jugoslovanska knjigarna. Obsega osnovne pojme zemljepisa, kar zanima vsakega ukaženega človeka in pa glavne reči, ki jih je treba vedeti o vseh zemeljskih državah. Stane trdo vezana 18 Din.

Širom domovine.

IZ BRUSNIC.

Dne 10. t. m. se je vršil občni zbor »Kmetijske zveze«. Pri tej priliki je gospod Munda prav lepo in jedrnat opisal današnji gospodarski in politični položaj, samo žal, da je bilo malo poslušalcev. Tudi naše mlado prosvetno kat. društvo raste. Sedaj šteje že 104 člane. V tekočem letu smo imeli že parkrat predavanje. Igrali smo »Lovski tat«, potem tri burke »Zdravnikov strežnik«, »Prevarni hišnik« in »Konvencionalne laže«, priredili smo nadalje »Miklavžev večer« in poleg tega se pripravljamo na zabavni večer, to bo na »Silvestrov večer« z igro »Brati ne znač (burka), petje, srečilo, šaljiva pošta itd., seveda ta zabavni večer bo le za društvene člane brez vstopnine. Prihodnje leto se bo igrala na pustno nedeljo veseliga »Občinski tepeček«. To priredi tukašnje »Gasilno društvo« s pomočjo društvenih igralcev, za Vel. pondeljek priredi društvo »Stari in mladi« in na Binkoštni pondeljek priredi društvo igro »Nežka s Bleda.« Iz tega je ravnidno, da društvo v Brusnicah ne spi, samo nekaj ovira naše društvo, namreč to, ker nima lastne društvene dvorane. Imamo jako lepe prostore n. pr. v stari šoli, toda naš slavn občinski odbor ne dovoli, da bi eno ali drugo društvo smelo rabiti tiste prazne prostore v svrhu izobrazbe ljudstva; zakaj ne, ker najbrže moške mislijo, da Brusničanom ni treba izobrazbe. Če bi kdo prosil, da bi notri točil pristna vina, za to bi gotovo dovolil prostor, a za tredo in izobraževalno društvo pa ne. Treba bo poiskusi prositi vnovič. Mogoče bo slavn občinski odbor sedaj drugega mnenja.

LESKOVEC PRI KRŠKEM.

Dne 17. t. m. je bil tu zaključen dvomesečni gospodinjaki tečaj, ki ga je priredila pokrajinska uprava, oddelek za kmetijstvo, po posredovanju kmetijske podružnice na Goleku. Udeleževalo se ga je 20 deklet. Tečaj sta vodili strokovni učiteljici gđe. Minka Odlaskova in gđe. Slava Roglova. Ob zaključku so gojenke priredile razstavo ročnih del in kuhinjskih proizvodov. Številni obiskovalci razstave so občudovali izredne uspehe tečaja ter čestitali učiteljicama in gojenkam. Zaključek so počastili s svojo navzočnostjo gg. vladni svetnik, okr. šolski nadzornik, župan, ravnatelj mešč. šole iz Krškega, domači dekan, načelnik kmetijske podružnice Golek, predsednik K. Z. in še mnogi drugi. Zanimivo je, da so gospodinjekemu tečaju nasprotovali tujkajšnji voditelji SKS in ga skušali za vsako ceno onemogočiti. Posredovati je moral okrajni šolski svet. — Po novem letu se bo vršil enak gospodinjaki tečaj v Kostanjevici. Tudi druge župnije v okolici naj bi se javile in prosile za tečaje. — V dnevih od 7. do 11. t. m. smo imeli ponavljanje sv. misijona, ki se je vršil lansko leto v adventu. Ponavljanje so vodili oo. frančiškani p. Salvator Zobec, p. Julij Šušnik in p. Norbert Šušnik. Udeležba je bila vse dni prav množična. Iskrena zahvala gg. misijonarjem za ogromno delo, ki so ga izvršili na priiznici in v izpovednici. — Dne 10. t. m. je surla nagle smrti gospa Marija Stergar, roj. Volavšek, soproga posestnika Franca Stergar, v starosti 46 let. Naj v miru počiva!

BRDO.

Brdski orlovski odsek je imel 19. t. m. žalostno pot, ko je spremil k pogrebu v Moravce enega najboljših svojih članov Janesa Birka iz Vidma pri Lukovici. Prava podoba svojega vrliga očeta je bil pokojni Janez. Mošt in značaj, četudi mu je bilo šele 18 let. Z vsa vnaemo je delal pred kratkim še za naš društveni dom. Zalost za blagim mladeničem in spoštovanje do dobre domače družine je privabilo ljudi iz vseh sosednjih župnij k žalostnemu pogrebu. Počivaj v miru, blagi Janez, in spominjaj se pri Bogu svojih nekdanjih tovarišev.

PEC — JUŽNA SRBIJA.

Preljubi naš Domoljub, kateri nas zvesto obiskujete in donosate novosti iz naše nam drage Slovenije, srčno pozdravljen prijatelj in že od nekdanj buditelj slovenskega ljudstva. Prejmi blagohotno poročilo tudi od naš slovenskih vojakov iz južne Srbije. Da vidijo naši sorodniki, znanci in vsi zvesti prijatelji Domoljuba sirom domovine, da se tudi mi v tujini zvesto spominjamo naših rojakov Slovencev v naši mili nam Sloveniji in nam tudi ostanejo v najlepšem spominu. Zelimo vsem sorodnikom, znanecem in vsem zvestim bralcem Domoljuba srečno novo leto ter jih najljubnejše pozdravljamo. Slovenci iz Štajerske: artilerij. narednik Martin Macek, kaplar Franc Hrvatski, redovi, Alojzij Križnik, Ivan Cigala in Franc Zelevnik.

SV. KRIZ PRI KOSTANJEVICI.

Zadnje sem priporočal vinskim trgovcem naša vina, pa do sedaj se prava kupčija še ni pričela. Največ se oglašajo stari stalni odjemalci, ki so prepričani, da so naša vina res dobra. Upamo pa, da bo kupčija postala kmalu živahnjša.

V cerkev dobimo nov lesen tlak. Potrebo občinito že dalj časa. Marsikdo je že izrazil željo, a žrtve se je vsakdo zbal. Sedaj pa se je prostovoljno oglasila Frančiška Kodrič iz Pristave in začela po vaseh zbirati prispevke. Kakor za vsako dobro svar, tako tudi za to največ dajo siromaki, bogatini (tazen nekaj izjem) pa milostno prepustijo beradu (cerkvi) nekaj drobtin z bogato obložene svoje mize. Nekaterim, ki cerkev malokdaj znotraj vidijo, se zdi za to škoda denarja, čeprav ga imajo v obliki. No, saj Gospod vidi srea vseh, in mu je bolj ljub vinar vdove, kot 100 K bogatina, če jih ne da s pravim namenom. — Vsem, ki ste že darovali in boste še darovali: Bog plačaj!

To leto je prihajalo Domoljuba 151 izvodov pod skupnim naslovom. Ali boste letos slabši? Naročate in še novih naročkov pridobivajte, saj ste se lahko desetokrat prepričali, da je Domoljub res Vaš pravi prijatelj, svetovalec in učitelj. Res, da je še enkrat dražji, je pa tudi papir še več kot enkrat dražji od lanskega leta. Samo en liter vina spijte manj, in Domoljub je za pol leta plačan. Bog živi! — Domačin.

IZ GROSUPLEGA.

Potreba in dolžnost nas veže, da povemo tudi Grosupeljčani vsaj enkrat v letu Domoljubu in našim prijateljem, kako se nam godi. Dobrega pri nas žal ni preveč, vendar še toliko, da se ljudje zaradi strankarstva še ne sovražijo ter da z malimi izjemami še vsi radi in redno hodijo v cerkev, ki je vsako nedeljo tako natičena, da se naš cerkvenik le z največjo težavo prerije po cerkvi, kadar pobira darove. Vsi ljudje pa navadno v cerkev niti ne morejo. Nekaj je seveda tudi takih, ki celo namenoma zunaj ostajajo. Letos smo cerkev prenovili in kupili tudi harmonij, ki nadomestuje orglje. To je pa tudi skoraj vse, kar imamo o sebi dobrega povedati, izvzemši cerkvenih pevcev, ki so res izredno požrtvovalni in uztrajni, kljub temu, da se jim Grosupeljčani nič kaj hvaležne skazujemo. — Slabo in v svojo sramoto pa moramo povedati, da smo tako malomarni in skopi, da niti borne bajte za zasilno stanovanje duhovniku ne moremo napraviti, da bi imeli stalno službo božjo. Dokler so bili samostojnejši v stavbinskem odboru za farovž, smo se čez nje tožili, da se nič ne brigajo za zidavo. Zdaj pa, ko so že več kot eno leto naši pristavi v stavbinskem odboru, pa tudi vse spl. Povejmo si odkrito kakor bratje v Kristusu, da smo preleni in preskopi. Dočim imajo naše sosednje podružnice z manjšimi vami lepe cerkvice in po tri težke zvonove, imamo mi en sam zvonček. V cerkvi se gnetemo in pehamo, pa se le ne odločimo, da bi za povečanje cerkve kaj storili. Priznajmo si odkrito, da bo v Grosupljem kmalu cerkev, namesto največja in najlepša stavba, kakor je po navadi v vsakem kraju. — najmanjša in najbolj revna bajta. Če smo še kaj kristjani, ne pričakujemo, da nam bodo cerkev, zvonove in farovž napravili tisti, ki za Boga ne marajo in niti v cerkev ne hodijo. Toda ne samo cerkev, tudi šolo bomo morali začeti zidati. Zdaj bo treba težkih milijonov tudi za šolo, boste rekli, pa naj še cerkev, farovž in ne vem kaj še vse zidamo? Toda le počasi. Res je, da smo v takih razmerah in potrebah, da se vsaj deloma vsak opravičeno bolj velikih in trajnih bremen. Toda zaradi tega, ker veliko potrebujemo in smo revni, ne smemo še obupati. Naša dolžnost je, da poskušamo storiti, kar v danih razmerah zmoremo in smemo. Šolo moramo imei. Cerkev nam je premajhna, farovža nimamo, zvonov nimamo in — tudi pokopališča nimamo. Vse te potrebe nas bodo precej stale. In prav nobene teh potreb se ne moremo več odkrizarati. Kaj storiti? Od kod denar dobiti? Tako se moramo vprašati še prav posebu mi, ki nismo še nikoli za cerkev in šolo tako poskrbeli in kaj dali, kakor je naša dolžnost. Ne strakite se preveč! Ena pot, da bi prišlo do stalnih in velikih dohodkov za šolo, cerkev, pokopališče in druge potrebe, bi bila ta, da naravnimo na Grosupljem za vsa okolice, eno samo veliko občinsko gostilno, mesnico in trgovino ter da se vsi kakor ena mož odločimo, da bomo hodili le v to gostilno in trgovino kupovat vse potrebščine. Druga pa je, da obdavičimo vse alkoholne pijače, takole no kake 4 krome na 1 liter itd. Pri pijači bi v Grosupljem dobili velik del dohodkov od tujecev, ker sta dve gostilni v postaji. Da vse to izpeljemo, ni potreba prav nič drugega, kakor nekaj dobre volje in odločnosti. Če smo vsi pametni in odločni, bi lahko vse tiste dobičke, ki jih zdaj delajo naši mesarji, trgovci in gostilničarji, imela občina za svoje potrebe. Seveda, če bomo imeli tak občinski odbor, kakor ga imamo sedaj, ki mu je bolj pri sre en milijon, kakor cele vasi revnih kmetov in banitarjev, ne bomo nikoli nič takega v občini napravili. Posebu na že ne, če bomo imeli take občinske odbornike, ki mislijo, da smo to tudi protizakonito gospodariti z občinskim imetjem in v škodo občinarjem, kakor so to storili z oddajo vode iz grosupeljskega vodovoda tovarnarju Šinkovcu. Ob tej priliki opozarjamo okrajno glavarstvo in občinsko upravo na dejstvo, da občinski odbor v Grosupljem odaia protizakonito

Razširjajte „DOMOLJUBA“!

vodo iz grosupeljskega vodovoda, ter pripu-
šča popolnoma svojevoljno posameznikom
napeljavo vode brez vsake kontrole in celo
brez vednosti županstva. Tako je n. pr. Fr.
Javornik, mesar v Stranski vasi si napeljal
vodo v svojo novo hišo brez vsake vednosti
županstva. Prosimo tudi pokrajinsko upravo,
oddelek za kmetijstvo, da blagovoli pritožbo
radi oddaje vode tovarnarju Sinkovcu v zmi-
slu tozadevnih naredb in zakona razrešiti, da
ne izgubijo naši občinarji slednje zaupanje v
nepristranost državnih oblasti. Toliko za dan-
es. Če se bo stekal ves dobiček, ki ga sedaj
pobirajo naši gostilničarji, mesarji in trgovci,
v občinsko blagajno in če se že alkoholne
pijave obdavčijo, bomo v kratkih letih imeli
dovolj denarja za šole, cerkev, pokopališče
itd. Zato na delo!

SENT JERNEJ.

Redni občni zbor »Kat. slov. izobraževal-
nega društva« v Št. Jerneju bo v nedeljo, dne
7. januarja 1923 ob 3. uri popoldne v Društ-
veni dvorani. Dolžnost vsacega člana je, da
se obnega zbora udeleži. Bog živil! — Odbor.

SMARTNO PRI LITIJU.

Tudi v našo faro smo dobili prvi novi
zvon po vojni in sicer za podružnico cerkev na
Libergu. Zvon je bronast. Napravil je veliko
veselje sosesčanom, ki so za dan posvečenja
lepo okrasili cerkev in postavili okoli vse
polno mlajev. Zvon je posvetil v nedeljo 17.
decembra g. dekan Rihar. — V kratkem do-
bi nove zvonove tudi podružnica Brezje in
Vintarjevec. Naj bi ta zgled tudi faro soses-
ke zganil, da bi napravili za lepo faro cer-
kev vsaj en zvon. — V Litiji je umrla 17. de-
cembra znana gostilničarka in posestnica ga.
Gabrijela Terškan.

SENOZETI OB SAVI.

Redki so glasovi iz naše obsavske doline,
pa še danes, ko se oglašamo, prinašamo žal-
ostno vest. Dne 30. novembra smo položili
k večnemu počitku obče spoštovanega očeta
Anton Dragarja, po domače Jurčka. Sel je
v podstrešje po koruzo, pri čemer mu je na
stopnicah spodletelo in padel je tako nesreč-
no, da je v par urah izdihnil. Pokojni je bil
splošno priljubljen in večletni naročnik Do-
moljuba. Zapušča ženo in 11 otrok. Mir nje-
govih duš! Težko prizadeti družini pa iskreno
sožalje!

LESE NA GORENJSKEM.

Pa daljšem premolku se hočemo zopet o-
glasiti v našem ljubljenskem »Domoljubcu«. Izobraževal-
no društvo se vedno dobro deluje. Dramatičen
odsek pa je priredil 31. decembra na Brezjah v
društveni dvorani igri »Sanjet in »Za letovišček, ki
sta obe v zadovoljstvo zbranskega občinstva dobro
uspele. Na Novega leta dan smo imeli predavanje.
Predaval je domačin, gospod Simon Milčič o zgo-
dovini Les. Navzočih je bilo precej društvnikov,
ki so z zanimanjem zasledovali predavatelju.

Zdaj pa še nekaj. Za Lese se zanimajo tudi
drugi, katerih imena pa žalihob ne vemo, ker so
tako radodarni, da pošiljajo kar okrog dvajset »Do-
moljube«, koravno je že marsikatera »Domovinar
rajnala nazaj v pristanišče, odkoder je izšla. Do-
tični, ki te »Domovinec« pošilja in plačuje, bi ve-
liko bolje naredil, ako bi dotični denar poslal v
dobrodelne namene, ker »Domovinec« pri nas itak
skoro nihče ne bere. Ako pa je kljub temu hoče
pošiljati se nadalje, se mu pa prav lepo zahvalimo,
imajo ljudje tisti dan, ko pride »Domovinar« vsaj
papir, da lahko podkurijo in jim ni treba iskati
drugega papirja.

RADEČE PRI ZIDANEM MOSTU.

Čudno, da se o Radečanih nič ne sliši, bo kdo
vprašal. Res smo se zadnji čas malo sami sebi
posvetili, ker smo morali študirati, kako se dobro
stredimo in postavimo na noge. Kar je radečke
okoliče, dobro vedo za nas, ker pogostoma lahko
vidijo, ostroma poslušajo, na katerem koncu naše
bolj šivi. Posebna godba (na pihala) napreduje,
ker se godci sami mladi in krepki fantje, v ka-
terih se čuti vsaj delno duh orlovstva. Poleg tega
se dramatika tudi dobro suče po odru. V tej se-
soni smo prizarjali še »Ulica št. 18.« »Testamente.
»Miklavžev večer« in »Silvestrov večer« in sonet

imamo »Babilonac v rokah. Vse je dobro izpadlo.
Da se pa še tembolj oživimo, nam je treba pomoti,
zato najljubneje vabimo vse prijatelje na redni
občni zbor v nedeljo, dne 14. januarja 1923, ob
pol 3. uri popoldne v telovadnici.

ST. JERNEJ NA DOLENJSKEM.

Velitve so napisane. Samostojnejši so bili od
srbskih radikalcev izbačeni iz vlade. Istotako
demokrati. Ministra Pucec jin Žerjav sta, kakor bi
se sanjalo, izgubila ministrske stolčke. Samostojni
kmetijci pa le zopet upajo in se hočejo priprav-
ljati za boj zoper Slovenijo. Na starega leta dan
se je pripeljal sam kmetijac in bivši samostojni
poslanec Rajar v Št. Jernej. Sprejem je bil do-
stojno pripravljen. Pri pošti so ga pričakovali kme-
tijaci Strojnov ata, Šolski paša Trost in kot najno-
vejši kmetijac naš civilno poročeni živinospravnik.
General kmetijavec Vale je pa le od daleč mahal
s klobukom v sprejem gospodu Rajarju. — Mihe-
ška Korljan in Strojnjak sta pa za potokom dirkala,
da ja ne bi zamudila videti zastopnika samostojnih,
ki so doslej v gospodarskih in verskih ozirom pro-
dajali Slovence v Belgradu. Pire se vsled še lu-
doga pritiska količkov v glavi ni mogel udeležiti
javnega in slovesnega sprejema. — Pri vsej tej
komediji opazamo torej popolnoma znane oblike.
Ker pa vsi ti po zadnjih dogodkih niso več »Ar-
zavetavnice«, je vprašanje le se, kakšne hlače bodo
oblekli. Samostojna mast nima kredita, JDS je bita
iz vlade bačena. Mogoče bodo radikalni? Trost že
pravi, da z »Ujuz« ne bo nič. Treba bo drugega
plesa po stari navadi liberalnega učitelja, ki
spreminja svoj značaj in mišljenje kakor petelin
na zvoniku, ki vzme kaze. Mi pa smo in ostanemo
Slovenci ter zahlevamo, da postane Slovenija avto-
nomna. — Belgrajski centralizem nam je že marsi-
katero zadal po hrbtu. — Naša stara šolska zadeva
tudi še ni rešena. Okrajni šolski nadzornik je sicer
hitel s preiskavo, a sedaj pa vedno odlašča z raz-
pravo pred okr. šolskim svetom. Ker bi bilo treba
obsoditi in kaznovati tri učitelje, že od Binkošti od-
riva to zadevo z dnevnega reda. Naj se poznamo!
Nikar naj ne misli, da bomo mirovali. Bo že prišel
čas, da bomo mogli tudi z ljudmi, ki so iz Slo-
nškarja in nato polovitarja postali demokrati, ob-
računati. In ta čas mogoče ni več dalec.

BERSON
GUMENE PETE IN
GUMENE POTPLATE
ceneje in trajnije so kakor usneni
Najbolje varstvo proti vlagi i mraza!

BRDO PRI LUKOVICU.

Svoj čas smo že brali v »Domoljubcu« o na-
šem prekoristnem gasilnem društvu, ki ga vodi —
načelnik samostojnej. Samostojnejši pa itak niso
spobni za drugega, kakor da kleceplazijo pred
belgrajsko poročico ter izdajajo slovenskega kmeta,
delavca in obrtnika. Gabi se človeku, ki ima ko-
liček čuta do prekoristnega društva, ko gre mimo
gasilnega poslopja, in še več bi se gabilo človeku,
ko bi videl šrambo od znotraj. Cevi, brizgalna in
vse drugo v taki ne-nagi in neredu, da ako bi
nastal požar, pa bi si ne mogli s pomočjo orodja prav
nič pomagati. Minulo je leto, minuli so tudi spre-
vodi, kjer bi kot taki tudi morali nastopiti: kakor
na praznik svojega patrona sv. Florijana, na dan
sv. Rošnjega Telesa in v Veliki noči itd. Zakaj pa
se je društvo udeležilo »Podlimbarskega« in »Krst-
nikovega« slavlja? Zato bi se pripravilo članom,
da ako se društvo in načelnik ne udeležujejo vseh
cerkvenih obredov, naj se tudi po volji samostoj-
nega načelnika ne udeležujejo drugih slavnosti.
Društvo kot tako bi ne smelo poznati stranke in
se vsega udeleževati, kar je društvu v korist za
njegov obstanek.

Lansko leto je Katoliško izobraževalno dru-
štvo prišlo z zidanjem lastnega društvenega doma;
dela se je tudi dovršilo, sedaj pa že služi svojemu

javnemu namenu. Kakor čebolice se vaščani vozili
materijal za ugradbo poslopja. Nekot pelje mimo
grajščine neki vaščan teško natovorjen voz, pri-
druži se mu grajšček ter reče kmetu: zakaj ste
tako neumni ter delate tlako! Ali ne veste, da smo
samostojnejši odpravili tlako. Vaščan na kratko od-
govori grajščku: gospod, vaš grad je tudi s same
tlako sezidan, tako so mi pripevedovali moji pred-
niki! Grajšček se obrne ter odide z dolgim nosom.

Nekaj opazovanj iz izleta
na Trško goro.

C. Dolenc.

Vsled pomanjkanja prostora zakasnejo.

Pred kratkem sem se mudil na naši
dolenjski Trški gori. Čudil sem se, da sem
naletel na vinogradnike, ki so s svojimi
izjavami razodeli, da jim še manjka one
strokovne naobrazbe, katero bi bilo danes
pač pričakovati od še tako preprostega
človeka, ki se ukvarja s to danes tako do-
bičkanosno in odlično kmetijsko panogo. Z
zanimanjem zasledujem članke »Kmeto-
valca« in odkrito priznam, da sem bil do-
sedaj mnenja, da se n. pr. preveč piše o
naših najhujših vinskih trsnih sovražnikih
o pronospori (palizu) in oidiju (plesnobi).
Bil sem mnenja, da mora biti po tolikih
letih izkušenj itd. vendar že sleherni vino-
gradar do mozga prežet, kako spoznavati
te bolezni in kako jih zatirati, da se zatro-
že v kali, ali še pravilneje izraženo, pre-
den se sploh pojavi. Varal sem se in sem
sedaj drugega mnenja. Še pre malo in nič
preveč pridigovanja! So tudi častne
me in pred temi klobuk doli! Ne zan-
nobene prilike, da ne bi tega, kar prip-
čajo izkušeni in učeni strokovnjaki, za
ko ceno poiskusiti. To so možje nap-
in pravega razumevanja, ki pre
nauke v življenje in se tudi ne strašijo
pred morebitnim zasmehom starokopitnih
sosedov.

Poznam odličnega vinogradnika, ki
ima lastnost, da ne zamudi nobenega
peskusa v svojih vinogradih. — Tako
je letos za časa drugega škropljenja
z modro galico zajedno tudi škropil
na enem delu vinograda za poskus
primesano žveplovo apneno brozgo, kot
zabran evalno (preventivno) sredstvo zo-
per oidij (tršno plesnobo). Omeniti moram,
da galična raztopnina, kateri se primeša
tik pred škropljenjem žveplenoapnena
brozga, ne zapušča na listih onih lepih
modrih lis, kadar se raztopnina posuši, ka-
ker raztopnina, ki tega sredstva ne vse-
buje. Posušene lise in kaplje so bolj siv-
kaste barve in izgleda na ta način škrop-
ljen vinograd (s primesjo žveplovoapnene
brozge) od daleč bolj črnkaste barve. Pri-
de mimo vinogradnik, ki vpraša, zakaj je
škropljen vinograd tako črn. Na tozadevno
pojasnilo sledi odgovor: »da je to prezgo-
daj.« S tem odgovorom je mož prav raz-
očel, da nima pravega pojma o tem, da so
sredstva kakor n. pr. v tem slučaju žve-
plovoapnena brozga proti oidiju zraven
zdravilnega (kurativnega) tudi preventiv-
nega (zabranjevalnega) značaja. Kako si
tak možakar potem razlaga — prvo žve-
planje z žveplenim finim prahom, takoj se
pokaže na trti zarod, da niti ne govorim o
mazanju trt z žveplovoapneno brozgo pred
vegetacijo? Takemu možju je šele potreba

znabiti dobro vidnih znakov že na mehčajočih se jagodah. Z pokončevanjem prične takrat, ko je vinograd že v največji nevarnosti, da se je z največjim trudom znabiti niti več ubraniti ne more. Od takega človeka skoraj ni pričakovati, da bi spoznal trsno plesnobo na poganjkih in listih. Imamo vinogradnike, ki sploh mislijo, da je ooidi le bolezen grozdja! Torej vse drugače bi me zadovoljil mož, ako bi odgovoril: »Tako je prav, vsako sredstvo moramo prekusiti proti temu vragu!« Gospodine! Kaj ne, po toči zvoniti je prepozno! Zakaj pa je naš cerkovnik Rakar ravnokar onega dne popoldan vrh Trške gore zvenil že takrat, ko so se črni oblaki daleč zbirali nad sv. Petrom pri Soteski? Zakaj ni čakal da pridejo vsaj do Ždinje vasi ali do Mačkovca? Ne vem, kako bi opravičil tako zamudo v slučaju nesreče, pred posestniki vinogradniki v Trški gori — da ni uporabil starega običajnega med narodom globoko ukoreninjenega sredstva! Zginiti bi moral in prišel bi ob svoj skromni kruh, ker ni spolnil svoje dolžnosti o pravem času! Tako se gonda tudi vsem onim, ki pridejo do spoznanja šele takrat, ko se prithotapijo požrešne ooidi'eve glivice v pedobi sivih oblakov celo na grozdice. Sigurneje je zavarovati trto proti plesnobi pred boleznijo, kakor šele pričeti z zdravljenjem, ko je bolezen že tukaj. (Zanimivo bi bilo pač tudi, da bi se napravili poskusi vzporedno z žveplenim prahom, salofidinom, in različnimi kombinacijami v zvezi z raztopino modre galice).

Omenim drug slučaj. Bil sem pri vinogradniku, ki je ravno izvršil šele prvo škropljenje (20. junija!). Govorilo se je pri sosedih, da je škropil šele, ko mu je že voda v grlo tekla, ker se je baje že peronospora pojavila. Ni dvoma, da je nevarnost bila velika. Mož ima srečo, da je lansko leto velika suša razvoj peronospore nekako ustavila, ker že lansko leto niso bili zanj pogoji ugodni in zaradi tega tudi ni bilo toliko trosov, ki bi ostali za letos »za seme« in ki tudi vsled dosedanega suhega semena niso naleteli na ugodne pogoje (vlaga — toplota), da bi se mogli razvijati. Na moje vprašanje, zakaj je tako pozno škropil, je odgovoril: »Moram nekaj prihraniti na stroških, ker mi je lansko leto toča pobila, zato hočem letos sploh samo enkrat škropiti, saj je moj sosed lansko leto samo enkrat škropil pa je imel ravnolično vina kakor jaz, ki sem dvakrat škropil. Ne bom se spuščal v kritiko tega odgovora, iz katerega je preveč razvidno, kako nerazsoden je ta mož in kako učinkujejo slabi zgledi, ki vedno bolj vlečejo, kakor dobri. Ta mož ima zelo mešan nasad in tudi direktno produktivne amerikanke. Kot na nekaj posebnega me je opozoril na »šmarnico« in rekel: »imel sem samo eno trto, zdaj sem jih pa z grubanjem razmnožil že 20. Pri nas je za to trto veliko zanimanje, ker jo zelo hvalijo.« Tudi njegov sosed je lansko leto zričolal nov del vinograda in ga zasadil z samo »šmarnico«. V tem pogledu bo res nujno potrebno, da se s produktom to zanimanje v kali zatre, da se ta na Štajerskem razširjena in ponekod splošno udomačena trta ne razširi v naših vinogradih. Štajerski trt-

ničarji jo na tisoče kultivirajo in tudi v našem »Kmetovalcu« med inserati ponujajo. To pač ne bi smelo biti! Oni časi so že davnaj minuli, ko se je poskusilo rešiti naše vinograde z zasaditvijo direktno produktivnih amerikanek. Hvala Bogu, da za »šmarnico«, pri nas do sedaj ni bilo prostora. Tudi na Štajerskem delu Slovenije naj izgine! Pač ne bomo hoteli upeljavati zoprno dišečega vina — na mesto našega iz dobrih domačih, znabiti tudi iz komoditete vinogradnikov, da jim ni treba cepiti domače vrste na ameriansko podlago.

Tretji slučaj! Pride viničarka, ki opravlja že mnoga leta samostojno posel viničarja nekega posestnika iz Novega mesta in pripoveduje drugemu viničarju, da je »X« (imena ni hotela povedati) napravil tako močno galično raztopino, ki je tako trto popalila, da so ponekod ostali kar samo peclji od grozdja. Viničar je potem vpriči mene dejal: »je že mogoče, mi delamo »kar na probo, namesto da bi delali na papir, kar je najbolj prav.« V mislih je imel »lakmusov papir«. Takih in enakih pojavov kakor sem jih doživel in tu opisal bo najti gotovo več med našimi »še vedno malo zavednimi« vinogradarji in je moje mnenje, da spada podučno delovanje naših strokovnih organov pri okrajnih glavarstvih v prvi vrsti med ljudstvo, kjer ga je na licu mesta z živo besedo opozarjati na napačne pojme in razne nedostatke. Poklicani na delo!

Redna zvez

iz Bremena preko Southamptona, Cherbourga v New York potom prekrasnih amerianskih vladnih parobrodov United States Lines.

PRIHODNI ODHODI:

President Roosevelt 17. jan., 28. febr.
Amerika 7. febr., 11. aprila
President Harding 14. febr., 21. mar.
George Washingt. 21. febr., 28. mar.
Zahtevajte prospekt in plošno listino Stev. 146.

UNITED STATES LINES

BELGRAD, Travnička ulica 1.
in vse večje potne pisarne.

Listek.

Pod krivo jelko.

Povest iz Meternikove dobe.

Spisal + Peter Bohinjec.

(Dalje.)

Krčmar Fende tudi ni odšel zdravih reber. Mencal s Klanca mu je s sekačem odsekal palec na roki v večni spomin, kdaj je

brani rokovnjače proti pošlenim ljudem. Dato mu je mnogo posla, da se je ubranil in da ga niso povezali in odpeljali z »roko« mavhi. Slišal je dovolj britkih in resničnih besedi in vse je tako pokazalo, da njegova krčma odslej ne bo več odprta, niti nepoštenim, niti poštenim ljudem. Delil je usodo rokovnjačev.

Okrog poldneva privozijo vozniki v Komendo. Veliko veselje je zavladalo po vasi, ko zagledajo žene zdrave može in sinove, sveča jeza pa je obšla mladino in starino, ko zagledajo na vozeh obraze, ki so jim bili tolikanj neljubi in ki so jim napravili že toliko zla. Roka je suvala, palice je tepla, jezik je preklinjal; ujezniki pa so zdihovali, se zvijali bolečin in prisegali maščevanje.

Zupnik Dolicelj je svaril množico: »Nikar ne tepite tako. Ne bo dobro za vas.«

Ali kdo se je menil za njegovo besedo. Primoža Nemingerja, starega rokovnjača, so dejali na stol in topli tako dolgo, da je umrl. Tam v ozadju je stal 90 letni stari Anžonovec s Klanca, zavil v rjav kožuh, in le dvigal kol nad ujeznikom, ker ni mogel vdariti s svojo močjo.

V tem se je pripeljala komisija iz Mekinj. Okrajni komisar Fr. Detela stopi pred množico in reče: »Nikar ne delajte sami sodbe!« Ali takoj pristopi stari Jurvec in pravi komisarju:

»Nikar ne branite, gospod komisar! Ne bo dobro.«

Komisar ga pogleda od vrha do tal, se ozre na svojega praktikanca, ki ravno govori z županom Vampekom.

»Gospod komisar, pošljite po nadžupanat« svetuje praktikanec.

Takoj hili sodni sluga Geiger v Kapljo vas do nadžupana Robleka.

Ta je bil junaški in izobražen mož. Študiral je že sedmo šolo. Ker je nekoč nastikal na tablo svojega profesorja, so ga izključili iz šole.

»Gospod komisar, kaj je vaša želja?« popraša prišedši nadžupan.

»Ukažite ljudem, naj ranjence nalože na graščinske pode,« odvrne komisar Detela. —

Nadžupan stopi do pričujočega graščaka in ga popraša:

»Gospod Škarja, ali dovolite, da izložimo ranjence na vaše pode?«

»Pač, ako je to volja gospoda komisarja,« odgovori graščak.

»Pošljite po zdravnika, da preišče in obveže rane ujeznikom,« naroča komisar.

Sluga Geiger gre po zdravnika, doktorja Zupana. A ta se brani in izgovarja, da ne more iti.

Tisti čas, ko so ranjenci ležali na podih, se jim ni dobro godilo. Tudi tukaj so okušali udarce razjarjenega ljudstva. Ko je Mali Grog stokal na dolgem stolu in so palice padale po njegovih kosteh, je zaklical na glas:

»Tukaj nas mesarite do smrti. Zato pa ne maramo, da bi te mesnice še stale nadalje in zato danes leto ne bo več teh podov. Bomo že še mi poskrbeli.«

Ranjence nalože na vozove, da jih peljejo zopet dalje proti Mekinjam.

Komisar Detela se odpelje s svojim praktikancom naprej, da poskrbi za vojaška asistenco. Okrajni glavar mu je dal na razpolago 7. kompanijo ljubljanskega polka.

rodo iz grosupeljskega vodovoda, ter pripu-
lča popolnoma svojevoljno posameznikom
napeljavajo vode brez vsake kontrole in celo
brez vednosti županstva. Tako je n. pr. Fr.
Javornik, mesar v Stranski vasi si napeljal
vodo v svojo novo hišo brez vsake vednosti
županstva. Prosimo tudi pokrajinsko upravo,
oddelek za kmetijstvo, da blagovolji pritožbo
radi oddaje vode tovarnarju Sinkovcu v zmi-
slu tozadavnih naredb in zakona razrešiti, da
ne izgubijo naši občinarji slednje zaupanje v
nepristranost državnih oblasti. Toliko za dan-
es. Če se bo stekal ves dobiček, ki ga sedaj
pobirajo naši gostilničarji, mesarji in trgo-
ci, v občinski blagajni in če se že alkoholne
pijave obdavčijo, bomo v kratkih letih imeli
dovolj denarja za šolo, cerkev, pokopališče
itd. Zato na delo!

SENT JERNEJ.

Redni občni zbor »Kat. slov. izobraževal-
nega društva« v St. Jerneju bo v nedeljo, dne
7. januarja 1923 ob 3. uri popoldne v Društ-
veni dvorani. Dolžnost vsacega člana je, da
se občnega zbora udeleži. Bog živi! — Odbor.

SMARINO PRI LITJI.

Tudi v našo faro smo dobili prvi novi
zvon po vojni in sicer za podružno cerkev na
Libergu. Zvon je bronast. Napravil je veliko
veselje sosesčanom, ki so za dan posvečenja
lepo okrasili cerkev in postavili okoli vse
polno mlajev. Zvon je posvetil v nedeljo 17.
decembra g. dekan Rihar. — V kratkem do-
bi nove zvonove tudi podružnica Brezje in
Vintarjevec. Naj bi ta zgled tudi farno soses-
ke zganil, da bi napravili za lepo farno cer-
kev vsaj en zvon. — V Litiji je umrla 17. de-
cembra znana gostilničarka in posestnica ga.
Gabrijela Terškan.

SENOZETI OB SAVI.

Redki so glasovi iz naše obsavske doline,
pa še danes, ko se oglašamo, prinašamo ža-
lostno vest. Dne 30. novembra smo položili
k večjemu počitku obče spoštovanega očeta
Anton Dragarja, po domače Jurčka. Sel je
v podstrešje po koruzo, pri čemer mu je na
stopnicah spodletelo in padel je tako nesreč-
no, da je v par urah izdihnil. Pokojni je bil
splošno priljubljen in večletni naročnik Do-
moljuba. Zapušča ženo in 11 otrok. Mir nje-
gov! Težko prizadeti družini pa iskreno
sožalje!

LEŠE NA GORENJSKEM.

Pa daljšem premolku se hočemo zopet ogla-
siti v našem ljubljnem »Domoljubcu«. Izobraž-
evalno društvo se vedno dobro deluje. Dramatičen
odsek pa je priredil 31. decembra na Brezjah v
društveni dvorani igri »Sanjet in »Za letovišček, ki
sta obe v zadovoljstvo zbranega občinstva dobro
uspeli. Na Novega leta dan smo imeli predavanje.
Predaval je domačin, gospod Simon Milač o zgo-
dovini Leš. Navzočih je bilo precej društvnikov,
ki so z zanimanjem zasledovali predavatelja.

Zdaj pa še nekaj. Za Leše se zanimajo tudi
drugi, katerih imena pa žalibog ne vemo, ker so
tako radodarni, da pošiljajo kar okrog dvajset »Do-
movine«, akoravno je že marsikatera »Domovina«
rajinla nazaj v pristanišče, odkoder je izšla. Do-
tlačni, ki te »Domovine« pošilja in plačuje, bi ve-
liko bolj naredil, ako bi dotični denar poslal v
dobrodelne namene, ker »Domovine« pri nas itak
skoro nihče ne bere. Ako pa je kljub temu hoče
pošiljati se nadalje, se mu pa prav lepo zahvalimo,
imajo ljudje tisti dan, ko pride »Domovina« vsaj
papir, da lahko podkurije in jim ni treba iskati
drugega papirja.

RADECE PRI ZIDANEM MOSTU.

Čudno, da se o Radečanih nič ne sliši, bo kdo
vprašal. Res smo se zadnji čas malo sami sebi
posvetili. Ker smo morali študirati, kako se dobro
utrđimo in postavimo na noge. Kar je radečke
okolice, dobro vedo za nas, ker pogostoma lahko
vidljive, oziroma poslušajo, na katerem koncu sme
bolj živi. Posebna godba (na pikala) napreduje,
ker se godel sami mladi in kropki fantje, v ka-
terih se čuti vsaj delno duh orlovstva. Poleg tega
se dramatika tudi dobro suče po odru. V tej se-
soni smo vprizorili še »Ulica št. 15c«, »Testamente«,
»Miklavžev večerc in »Silvestrov večerc in sonat

imamo »Babilonac v rokah. Vse je dobro izpadlo.
Da se pa še tembolj oživimo, nam je treba pomoči,
zato najljubneje vabimo vse prijatelje na redni
občni zbor v nedeljo, dne 14. januarja 1923, ob
pol 3. uri popoldne v telovadnici.

ST. JERNEJ NA DOLENJSKEM.

Volitve so razpisane. Samostojneži so bili od
srbskih radikalcev izbačeni iz vlade. Istotako
demokrati, Ministra Pucelj in Žerjav sta, kakor bi
se sanjalo, izgubila ministrske stolčke. Samostojni
kmetijaci pa le zopet upajo in se hočejo priprav-
ljati za boj zoper Slovenijo. Na starega leta dan
se je pripeljal sam kmetijaci in bivši samostojni
poslanec Rajar v St. Jernej. Sprejem je bil do-
stojno pripravljen. Pri pošti so ga pričakovali kme-
tijač Strojnov ata, šolski paša Trost in kot najno-
vejši kmetijač naš civilno poročeni živinospravnik.
General kmetijačev Vale je pa le od daleč mahal
s klobukom in sprejem gospodu Rajarju. — Mihov-
ška Korijan in Strojni sta pa za potokom dirkala,
da ju ne bi zamudila videti zastopnika samostojnih,
ki so doslej v gospodarskih in verskih ozirih pro-
dajali Slovence v Belgradu. Pire se vsled še lu-
dega pritiska količkov v glavi ni mogel udeležiti
javnega in slovesnega sprejema. — Pri vsej tej
komediji opažamo torej popolnoma znane obraze.
Ker pa vsi ti po zadnjih dogodkih niso več »dr-
žavotvorniki«, je vprašanje le se, kakšne hlače bodo
oblekli. Samostojna mast nima kredita, JDS je bila
iz vlade izmenjena. Mogoče bodo radikalni? Trost je
prav, da z »Ujuz« ne bo nič. Treba bo drugega
pravca po stari navadi liberalnega učitelja, ki
spreminja svoj značaj in mišljenje kakor petelin
na zvoniku, ki vreme kaže. Mi pa smo in ostanemo
Slovenci ter zahtevamo, da postane Slovenija avto-
nomna. — Belgrajski centralizem nam je že marsi-
katero zadel po hrbtu. — Naša stara šolska zadeva
tudi še ni rešena. Okrajni šolski nadzornik je sicer
hitel s preiskavo, a sedaj pa vedno odlašča z raz-
pravo pred okr. šolskim svetom. Ker bi bilo treba
obsojiti in kaznovati tri učitelje, že od binokostni od-
riva to zadržo s dnevnega reda. Saj se poznamo!
Nikar naj ne misli, da bomo mirovali. Bo že prišel
čas, da bomo mogli tudi z ljudmi, ki so iz Slove-
nščarja in nato polovičarja postali demokrati, ob-
računati. In ta čas mogoče ni več dalec.

BERSON
GUMENE PETE IN
GUMENE POTPLATE
ceneje in trajnije so kakor usnenel
Najbolje varstvo proti vlagi i mrazu!

BRDO PRI LUKOVICU.

Svoj čas smo že brali v »Domoljubcu« o na-
šem prekoristnem gasilnem društvu, ki ga vodi —
načelnik samostojnež. Samostojneži pa itak niso
sposobni za drugega, kakor da klecplazijo pred
belgrajsko poročico ter izdajajo slovenskega kmeta,
delavca in obrtnika. Gabi se človeku, ki ima ko-
liček čuta do prekoristnega društva, ko gre mimo
gasilnega poslopja, in še več bi se gabilo človeku,
ke bi videl shrambo od znotraj. Cevi, brizgalna in
vse drugo v taki ne-nagi in neredu, da ako bi na-
stal požar, pa bi si ne mogli s pomočjo orodja prav-
ni pomagati. Minulo je leto, minulo so tudi spre-
vodi, kjer bi kot taki tudi morali nastopiti: kakor
na praznik svojega patrona sv. Florijana, na dan
sv. Rospnega Telesa in v Veliki noči itd. Zakaj pa
se je društvo udeležilo »Podlimbarskega« in »Krst-
nikovega« slavlja? Zato bi se priporočilo članom,
da ako se društvo in načelnik ne udeležujejo vseh
cerkvenih obredov, naj se tudi po volji samostoj-
nega načelnika ne udeležujejo drugih slavnosti.
Društvo kot tako bi ne smelo poznati stranke in
se vsega udeleževati, kar je društvu v korist za
njegov obstanek.

Lansko leto je Katoliško izobraževalno dru-
štvo pričelo s zidanjem lastnega društvenega doma;
dela se je tudi dovršilo, sedaj pa že služi svojemu

javnemu namenu. Kakor čebelnice se vaščani vozili
materijal za ugradbo poslopja. Nekoč pelje mimo
grajščine neki vaščan teško natovoren voz, pri-
druži se mu grajšček ter reče kmetu: zakaj ste
tako neumni ter delate tlako! Ali ne veste, da sme
samostojneži odpraviti tlako. Vaščan na kratko od-
govori grajščku: gospod, vaš grad je tudi s same
tlako sezidan, tako so mi pripovedovali moji pred-
niki! Grajšček se obrne ter odide z dolgim nosom.

Nekaj opazovanj iz izleta na Trško goro.

C. Dolenc.

Vsled pomanjkanja prostora zakasneio.

Pred kratkem sem se mudil na naši
dolenjski Trški gori. Čudil sem se, da sem
naletel na vinogradnike, ki so s svojimi
izjavami razodeli, da jim še manjka one
strokovne naobrazbe, katero bi bilo danes
pač pričakovati od še tako preprostega
človeka, ki se ukvarja s to danes tako do-
bičkanosno in odlično kmetijsko panogo. Z
zanimanjem zasledujem članke »Kmeto-
valca« in odkrito priznam, da sem bil do-
sedaj mnenja, da se n. pr. preveč piše o
naših na hujših vinskih trsnih sovražnikih
o pronospori (palizu) in oidiju (plesnobi).
Bil sem mnenja, da mora biti po tolikih
letih izkušenj itd. vendar že slehern vino-
gradar do mozga prežet, kako spoznavati
te bolezni in kako jih zatirati, da se zatro
že v krali, ali še pravilneje izraženo, pre-
den se sploh pojavijo. Varal sem se in sem
sedaj drugega mnenja. Še premalo in nič
preveč pridigovanja! So tudi častne
me in pred temi klobuk doli! Ne zan-
nobene prilike, da ne bi tega, kar prip-
čajo izkušeni in učeni strokovnjaki, za
ko ceno poiskusiti. To so možje nap-
in pravega razumevanja, ki pre-
nauke v življenje in se tudi ne strašijo
pred morebitnim zasmehom starokopitnih
sosedov.

Poznam odličnega vinogradnika, ki
ima lastnost, da ne zamudi nobenega
peskusa v svojih vinogradih. — Tako
je letos za časa drugega škropljenja
z modro galico zajedno tudi škropil
na enem delu vinograda za poskus:
primešano žveplovo apneno brozgo, kot
zabranjevalno (preventivno) sredstvo zo-
per oidij (tršno plesnobo). Omeniti moram,
da galična raztopnina, kateri se primeša
tik pred škropljenjem žveplenoapnena
brozga, ne zapušča na listih onih lepih
modrih lis, kadar se raztopnina posuši, ka-
ker raztopnina, ki tega sredstva ne vse-
buje. Posušene lise in kaplje so bolj siv-
kaste barve in izgleda na ta način škrop-
ljen vinograd (s primesjo žveplovoapneno
brozge) od daleč bolj črnkaste barve. Pri-
de mimo vinogradnik, ki vpraša, zakaj je
škropljen vinograd tako črn. Na tozadevno
pojasnilo sledi odgovor: »da je to prezgo-
daj.« S tem odgovorom je mož prav raz-
oče! da nima pravega pojma o tem, da so
sredstva kakor n. pr. v tem slučaju žve-
plovoapnena brozga proti oidiju zraven
zdravilnega (kurativnega) tudi preventiv-
nega (zabranjevalnega) značaja. Kako si
tak možakar potem razlaga — prvo žve-
planje z žveplanim finim prahom, takoj se
pokaže na trti zarod, da nihi ne govorim o
mazanju trt z žveplovoapneno brozgo pred
vegetacijo? Takemu možu je šele potreba

znabiti dobro vidnih znakov že na mehčajočih se jagodah. Z pokončevanjem prične takrat, ko je vinograd že v največji nevarnosti, da se je z največjim trudom znabiti niti več ubraniti ne more. Od takega človeka skoraj ni pričakovati, da bi spoznal trsno plesnobo na poganičin in listih. Imamo vinogradnike, ki sploh mislijo, da je oidi; le boležen grozdja! Torej vse drugače bi me zadovoljil mož, ako bi odgovoril: »Tako je prav, vsako sredstvo moramo poskusiti proti temu vragu! Gospodine! Kaj ne, po toči zvoniti je prepozno! Zakaj pa je naš cerkovnik Rakar ravnokar onega dne popoldan vrh Trške gore zvonil že takrat, ko so se črni oblaki daleč zbirali nad sv. Petrom pri Soteski? Zakaj ni čakal da pridejo vsaj do Ždinje vasi ali do Mačkovca? Ne vem, kako bi opravičil tako zamudo v slučaju nesreče, pred posestniki vinogradniki v Trški gori — da ni uporabil starega običajnega med narodom globoko ukoreninjenega sredstva! Zginiti bi moral in prišel bi ob svoj skromni kruh, ker ni spolnil svoje dolžnosti o pravem času! Tako se godi tudi vsem onim, ki pridejo do spoznanja šele takrat, ko se pritihočajo požrešne oidi;ve glivice v podobi sivih oblakov celo na grozdiče. Sigurneje je zavarovati trto proti plesnobi pred boleznijo, kakor šele pričeti z zdravljenjem, ko je bolezen že tukaj. (Zanimivo bi bilo pač tudi, da bi se napravili poskusi vzporedno z žveplenim prahom, salojdinom, in različnimi kombinacijami v zvezi z raztopino modre galice).

Omenim drug slučaj. Bil sem pri vinogradniku, ki je ravno izvršil šele prvo škropljenje (20. junija!). Govorilo se je pri sosedih, da je škropil šele, ko mu je že voda v grlo tekla, ker se je baje že peronospora pojavila. Ni dvoma, da je nevarnost bila velika. Mož ima srečo, da je lansko leto velika suša razvoj peronospore nekako ustavila, ker že lansko leto niso bili zanjo pogoji ugodni in zaradi tega tudi ni bilo toliko trosov, ki bi ostali za letos »za seme« in ki tudi vsled dosedanega suhega semena niso naleteli na ugodne pogoje (vlaga — toplota), da bi se mogli razvijati. Na moje vprašanje, zakaj je tako pozno škropil, je odgovoril: »Moram nekaj prihraniti na stroških, ker mi je lansko leto teča pobila, zato hočem letos sploh samo enkrat škropiti, saj je moj sosed lansko leto samo enkrat škropil pa je imel ravnolotiko vina kakor jaz, ki sem dvakrat škropil. Ne bom se spuščal v kritiko tega odgovora, iz katerega je preveč razvidno, kako nerazsoden je ta mož in kako učinkujejo slabji zgledi, ki vedno bolj vlečejo, kakor dobri. Ta mož ima zelo mešan nasad in tudi direktno produktivne amerikanke. Kot na nekaj posebnega me je opozoril na »šmarnico« in rekel: »imel sem samo eno trto, zdaj sem jih pa z grubanjem razmnožil že 20. Pri nas je za to trto veliko zanimanje, ker jo zelo hvalijo.« Tudi njegov sosed je lansko leto zrigolal nov del vinograda in ga zasadil z samo »šmarnico«. V tem pogledu bo res nujno potrebno, da se s podukom to zanimanje v kalji zatre, da se ta na Štajerskem razširjena in ponekod splošno udomačena trta ne razširi v naših vinogradih. Štajerski trt-

ničarji jo na tisoče kultivirajo in tudi v našem »Kmetovalcu« med inserati ponujajo. To pač ne bi smelo biti! Oni časi so že davnjaki minuli, ko se je poskusilo rešiti naše vinograde z zasaditvijo direktno produktivnih amerikanek. Hvala Bogu, da za »šmarnico«, pri nas do sedaj ni bilo prostora. Tudi na Štajerskem delu Slovenije naj izgine! Pač ne bomo hoteli upeljavati zoprn došečega vina — na mesto našega iz dobrih domačih, znabiti tudi iz komoditete vinogradnikov, da jim ni treba cepiti domače vrste na američansko podlago.

Tretji slučaj! Pride viničarka, ki opravlja že mnoga leta samostojno posel viničarja nekega posestnika iz Novega mesta in pripoveduje drugemu viničarju, da je »X« (imena ni hotela povedati) napravil tako močno galično raztopino, ki je tako trto popalila, da so ponekod ostali kar samo peclji od grozdja. Viničar je potem vpričo mene dejal: »je že mogoče, mi delamo »kar na proba, namesto da bi delali na papir, kar je najbolj prav.« V mislih je imel »lakmusov papir«. Takih in enakih pojavov kakor sem jih doživel in tu opisal bo najti gotovo več med našimi »še vedno malo zavednimi vinogradarji in je moje mnenje, da spada podučno delovanje naših strokovnih organov pri okrajnih glavarstvih v prvi vrsti med ljudstvo, kjer ga je na licu mesta z živo besedo opozarjati na napačne pojme in razne nedostatke. Poklicani na delo!

Redna zvezda
iz Bremena preko Southamptona, Cherbourga v New York potom prekrasnih američanskih vladnih parobrodov United States Lines.

PRIHODNI ODHODI:
President Roosevelt 17. jan., 28. febr.
Amerika 7. febr., 11. aprila
President Harding 14. febr., 21. mar.
George Washington 21. febr., 28. mar.
Zahtevajte prospekte in plovidbne listine št. 146.

UNITED STATES LINES

BELGRAD, Travnicka ulica 1.
in vse večje potne pisarne.

Listek.

Pod krivo jelko.

Povest iz Melernikove dobe.

Spisal + Peter Bohinjec.

(Dalje.)

Krčmar Fende tudi ni odšel zdravih reber. Mencal s Klanca mu je s sekačem odsekale palec na roki v večni spomin, kdaj je

branil rokovnjače proti poštenim ljudem. Dalo mu je mnogo posla, da se je ubranil in da ga niso povežali in odpeljali z »rokovmavhi. Slišal je dovolj britkih in resničnih besedi in vse je tako pokazalo, da njegova krčma odslej ne bo več odprta, niti nepoštenim, niti poštenim ljudem. Delil je usodo rokovnjačev.

Okrog poldneva privozijo vozniki v Komendo. Veliko veselje je zavladalo po vasi, ko zagledajo žene zdrave može in sinove, svela jeza pa je obšla mladino in starino, ko zagledajo na vozeh obraze, ki so jim bili tolikanj neljubi in ki so jim napravili že toliko zla. Roka je suvala, palica je tepla, jezik je preklinjal: ujetniki pa so zdihovali, se zvijali bolečin in prisegali maščevanje.

Župnik Dolicelj je svaril množico: »Nikar ne tepite tako. Ne bo dobro za vas.«

Ali kdo se je menil za njegovo besedo. Primoža Nemingerja, starega rokovnjača, so dejali na stol in topli tako dolgo, da je umrl. Tam v ozadju je stal 90 letni stari Anžonovec s Klanca, zavil v rjav kožu, in le dvigal kol nad ujetnikom, ker ni mogel udariti s svojo močjo.

V tem se je pripeljala komisija iz Mekin. Okrajni komisar Fr. Defela slopi pred množico in reče: »Nikar ne delajte sami sodbe!« Ali takoj pristopi stari Jurjavec in prvi komisarju:

»Nikar ne branite, gospod komisar! Ne bo dobro.«

Komisar ga pogleda od vrha do tal, se ozre na svojega praktikanca, ki ravno govori z županom Vampekcom.

»Gospod komisar, pošljite po nadžupana!« svetuje praktikant.

Takoj hiti sodni sluga Geiger v Kapljo vas do nadžupana Robleka.

Ta je bil junaški in izobražen mož. Študiral je že sedmo šolo. Ker je nekoč naslikal na tablo svojega profesorja, so ga izključili iz šole.

»Gospod komisar, kaj je vaša želja?« popraša prišedši nadžupan.

»Ukazite ljudem, naj ranjence nalože na graščinske pode,« odvrne komisar Defela.

Nadžupan slopi do pričujočega graščaka in ga popraša:

»Gospod Škarja, ali dovolite, da izlozimo ranjence na vaše pode?«

»Pač, ako je to volja gospoda komisarja,« odgovori graščak.

»Pošljite po zdravnika, da preišče in obveže rane ujetnikom,« naroča komisar.

Sluga Geiger gre po zdravnika, doktorja Zupana. A ta se brani in izgovarja, da ne more iti.

Tisli čas, ko so ranjenci ležali na podeh, se jim ni dobro godilo. Tudi tukaj so okušali udarce razjarjenega ljudstva. Ko je Mali Gropa stokal na dolgemu stolu in so palice padale po njegovih kosteh, je zaklical na glas:

»Tukaj nas mesarite do smrti. Zato pa ne maramo, da bi te mesnice še stale nadalje in zato danes leto ne bo več let podov. Bomo že še mi poskrbeli.«

Ranjence nalože na vozove, da jih peljejo zopet dalje proti Mekinjam.

Komisar Defela se odpelje s svojim praktikancom naprej, da poskrbi za vojaška asistenco. Okrajni glavar mu je dal na razpolago 7. kompanijo ljubljanskega polka.

Ljudje pa so spremljevali tudi nadalje ulete rokovnjače, jih topli in zasramovali. Gospoda Kajetana ni bilo več blizu in je pri oknu opazoval razjarjeno ljudstvo. Gospod beneficijal je nagovarjal ranjence za spoved, ali jo je skoro od ljudi izkupil.

In spel so padali koli po ranjencih.

»Obudite kes, jaz vam odpuščam, odпустite tudi vi!« je klical gospod Kajetan raz okno, ko so rokovnjače mimo peljali, in jim podelil sveto odvezo.

»Gospod Kajetan so bili nekdanj vojaški pater in imajo večjo moč,« so govorile ženske med sabo.

»Imate prav, ženske,« potrdi bližnji možak, »gospod Kajetan odvečejo grehov tudi brez spovedi.«

»Ali Mali Gropa še napoveduje maščevanje in mu ne bo odpuščeno,« dodane zopet drugi.

Ko peljejo ranjence ob Pšali mimo Remčevega mlina, zavpije Padarjev iz Zapog: »Za pet kriščevis ran vas prosim, dajte mi požirek vode.«

A nihče se ni zmenil za njegove besede in Remčevi mlinar Buč je zaklical:

»S kolom ga daj, ne pa vode!«

Tam pod Kriško graščino je izdihnil svojo dušo drugi rokvnjač — Padarjev Juri.

Ko jih pripeljejo do Mekinj pred graščino, so jih izlagali in vlačili po slopnica. Mladi Anžonovec je prijel Malega Gropa za pete in ga je vlekel navzgor, da mu je glava opletala po kamenitih slopnica.

»Zverina, pogini!« zavpije. In preden je bil Mali Gropa na vrhu slopnice, je izdihnil svojo dušo.

Tudi četrti je izdihnil pri izlaganju.

Pokopali so vse štiri v en grob na dan pred svetim dnevom. Le mala dva zvonova sta se oglasila, pa nista pela... Pogrebcev je bilo dovolj, pa niso molili.

»Kakršno življenje, taka smrt!« je zaklical duhovnik in odšel s pokopališča.

Pogrebci so nemo zijali v odprli grob, in se vračali zamišljeni. Le Burkaša je oddaleč gledala ta žalostni pogreb, a v njenem srcu ni bilo žalujoče misli. Stegala je svoj vrat po pogrebcih, vlekla na ušesa, ako bi kaj slišala, na obrazu pa se ji je bral zaničljiv pogled, ki je pričal, da je že davno zamorila v sebi zadnjo kal človeških čulov. V roki je držala zlat prstan, ki ga je še srečno o pravem času potegnila z roke Malemu Gropi in ga zadovoljno ogledovala.

»Precej je vreden. Do smrti me lahko živile zagodnja in odide s pokopališča.

VIII.

Gospod Kajetan, komendski kaplan, je strmel skozi okno na Kamniške planine. Kriška planina se je kopala v krvavi zarji in kopasti krvavec v žarečem ognju.

Kajetan Huber je zaklenil duri kaplanije in s palico v roki odkorakal proti Mekinjam. Dobil je poziv na odgovor pred sodiščem.

Oložno so odmevali trdi koraki po hodnikih starega samostana in zašklepetala je njegova okovana palica po kamenitem flaku.

»Sam, brez puške, brez spremstva prihajoš, prijatelj? Ni te še zapustila srčnost!« ga pozdravi okrajni komisar.

»Vojak ne pozna bojazni,« odvrne Huber in premeri komisarja Detelo z očmi. »Ali so

črni ali beli oblaki, ki plavajo nad mojo glavo?«

»Mešanica, prijatelj, mešanica! Dismo lvojege župnika te utegne rešiti, toda druge izpovedbe so obtežljive. Deželni svetnik Bernard Balfic se drži spričeval zdravnikov iz Ljubljane. Oba, dr. Trpinc in dr. Muk sta izjavila, da so udarci smrtni, da gre za težko telesno poškodbo. Sama strjena kri je bila po vseh živilih in tudi ni bilo na nobenem rokovnjaču za cvancarico zdrave kože. In spričevala zdravnikov, bodo odločilna. Čisto gotovo je, da bodo kmetje obsojeni. Najmanj dva meseca ječe jim ne odide, vsem od kraja, ako ne bo kazen še večja, vsaj pri nekaterih.«

»In ta nekateri sem tudi jaz, gospod komisar, kajne!« vzdihne kaplan in čelo se mu pomrača.

»Ti vendar nisi tolkel, gospod Kajetan!«

»Tisto ne, ker sem takoj odšel, ko so kmetje rokovnjače zajeli. In to je bila moja krivda, da nisem počakal. Mojo besedo bi bili upoštevali.«

»In to je Tvoja sreča, da si odšel. Odšel si po opravkih, ki so bili postavljeni in nujnejši, kakor če bi čakal na Brnikih in spremljal vozove v Mekinje. Ti si odšel, da preje najdeš gospusko, kmetje pa so sami delali pravico in to je bilo napačno. Tudi ko bi jim bil Ti branil, bi bila Tvoja beseda glas vpijočega v puščavi. Ljudstvo je bilo preveč razburjeno, da bi modra beseda kaj izdala. Saj še mojega svarila niso poslušali.«

Pajek na stropu je predel dalje svojo mrežo in se ni zmenil za svet okrog sebe. Gospod kaplan je podpisal zapisnik in se je vračal miren mimo kriške graščine na svoj dom, duša njegova pa je plavala po belehemskih planjavah. Svetli dan se je plizal.

Tam na ovinku sreča tri ženske, ki ga že oddaleč prijazno nagovarjajo:

»Gospod kaplan! Iskale smo vas doma, pa vas ni bilo.«

»In kaj želite, dekleta?«

»Rade bi bile pri vas spoved opravile.«

»Pa bi bile počakale. Sicer je pa doma gospod župnik.«

»Imamo zaupanje do vas,« pravi največja med njimi in pogleda popolnega gospoda tako pomenljivo, da je ta kar zgnil z očmi.

»Odkod ste in kam gresle pred svetim dnevom?« povpraša jih spel kaplan.

»Me smo doma od Šmarjetne gore in romamo na Limbarsko goro. Zaobljubile smo se, da gremo vsako leto pred svetim dnevom k sv. Valentinu. Obljubo moramo držati.«

»Taka obljuba je skoro nemogoča. V li zimi pa na Limbarsko goro. Ali ste sestře?«

»Smo, gospod kaplan! Ob času kolere smo se tako zaobljubile.«

Gospod Kajetan dvigne svojo palico in reče: »Torej srečno pol, dekleta!«

»Ako vam ni neljubo, gospod kaplan, povemo kar tukaj, kar imamo na srcu, in nam bo potem lažje,« reče spel največja izmed njih.

»Le pojdite v Kamnik in tamkaj odprite svoja srca palru, da vas ozdravi,« odvrne gospod Kajetan in hitro odide svojo pol, dekleta pa še sloje na poli in se posmehujejo.

»Tiček je ta kaplan, ni nam šel na led,« pravi spel največja med njimi. Bila je Travnova Jera in njeni dve sestri.

Komendski kaplan hiti dalje. Kar začuje stokanje v bližnjem grmovju. Obstane in postane pozoren. Ozre se nazaj, a treh sestri ni bilo več videti. Vendar se hoče prepričati, kaj je in se bliža vzdihajočemu glasu.

Kmalu zagleda pod grmom neko žensko, ki se vije in valja na tleh.

»Pomagajte, po meni boj!« kliče raztrgana beračica!«

Gospod Kajetan takoj ugane, da ima opraviti z bolnico in jo zaupno povpraša:

»Ali vam je slabo, žena?«

»Oh,« odgovori neznanka, »usmilite se me siromačice. Tri ženske so me srečale, so me napadle in oropale ter steple tako, da ne mislim več na življenje.«

(Dalje.)

Ena steklenica Elzafluida nadomesti 3 steklenice francoskega žganja! Vsebinska to naredi!

Sestava Fellerjevega Elzafluida iz najmočnejših esencev zdravnih zelišč, cvetja, korenin in listja z najfinjšim destilatam žganja je že čez 25 let vrrok zahvalnosti nebrojnih ljudi v vseh delih sveta, ker jim kakor dober prijatelj v teskih dneh bolečine prežene, imate bolečine v udih? V hrbtu? Zobobol? Nahod? Ste slabi, prenapeti, izmučeni in preveč občutljivi? Zelite dober kosmetikum za zobe, zobno meso, lice, glavo? Ali zelite v vseh priložnostih imeti zanesljivo sredstvo v hiši? Poskusite pravi Fellerjev Elzafluid? Kmalu bodele rekli tudi vi:

TO JE NABOLJŠE KAR SEM KEDAJ OKUŠAL!

Je veliko močnejši in izdatnejši kakor francosko žganje in najbolje sredstvo te vrste V vseh dotičnih poslovnicaht zahtevajte samo pravi Elzafluid od lekarnarja Feller, s pakovanjem in poštno stane, če denar naprej ali po povzetju:

3 dvojnate ali 1 šestjalna steklenica	24 dinarjev
12 dvojnate ali 4 šestjalne steklenice	84 "
24 " " " 8 šestjalnih steklenic	146 "
36 " " " 12 " "	208 "

KOT PRIMOT: Elza-obliž zoper kurja očesa 2 din. in 3 din.; Elza-mentolni črtniki 4 din.; Elza-posipalni prašek 3 din.; Elza-ribje olje 20 din.; Elza-voda za usta 12 din.; Elza-kolonska voda 15 din.; Elza-šumski miris za sobo 15 din.; Glycerin 4 din. in 15 din.; Lysol, Lysoform 12 din.; Kineški čaj od 1 dinarja dalje; originalno Radikum francosko žganje velika steklenica 13 din.; Elza-mrčesni prašek 7 din.; strup za podgane in miši 7 din. Za primot se pakovanje in poštnina posebej računata.

Na te cene računa se še 5% doplatka. Adresirati natančno: **EUGEN V. FELLER**, lekarnar, **STUBICA DONJA**, Elzatrž št. 16, Hrvatsko.

Preklic.

Preklicujem, kar sem govoril o Ani Mohorič iz Repen in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe zoper žaljenje časti.

Franc Podgoršek, Bukovca št. 32 pri Vodica.

SREČNO NOVO LETO želim vsem posestnikom in odjemalcem

vrvarskega blaga Podgajski Josip

vrvar v Trebnjem št. 22.

Postrežba točna in solidna.

Mladi prešički, 7 tednov stari,
naprodaj v TOMAČEVEM šte. 39.

OSKRBNISTVO FUZINE vzame takoj v službo
hlapca k volom

tudi starejšega, oženjenega, in enega KONJARJA.

POZOR! Za podeželska društva. **POZOR!**
ki uprizarjajo gledališke igre, izdelujem nove,
UMETNE BRADE
ki ne rabijo lepila. 6 brad za različne maske in
barve 60 Din, 10 brad 90 Din. — V ZALOGI so
garniture šminke, 8 barvne, lepilo (Mastic), lasna
volna, puder. — Izdelujem po naročilu gledališke
vlasulje. Kupujem ženske zmešane LASE po naj-
višji dnevni ceni. — I. DOLENJSKA LASNA IN-
DUSTRIJA L. SVETEC, NOVOMESTO. 21

PREKLIC. Podpisani Janez Murgelj,
posestnik in bivši ključar
v Gor. Kamencah št. 5, preklicujem, da je
neresnično, kar sem govoril o gosp. Flori-
janu Kolencu iz Ljubljane, Sv. Petra nasip
št. 65, pred g. župnikom Šmidovnikom pri
spravevanju v Prečni, da bi bil namreč g.
Kolenc Mater božjo pr o d a l podružni-
i pri Sv. Križu v Gor. Kamencah,
resnici sv. podoba daroval. — Za-
i se mu, da mi je g. Kolenc to za-
mojo prošnjo odpustil, in plačam
stroške, ter se zavežujem na svo-
z to izjavo v prihodnji šte. «Do-
» objaviti. — Gor. Kamence, dne
27. decembra 1922. — Janez MURGELJ.

SUHE GOBE ZDRAVILNA ZELIŠČA

kupujem in plačam po najvišjih cenah, ka-
kor: češminjevo lubje, čemerika itd. ter
prosim cenj. ponudb in vzorce.
IVAN STULLER, VRHNIKA.

V župnišču na IGU sprejmo
DEKLO

ki bi hotela ostati dalj časa pri hiši. — Po-
nudbe na župni urad na IGU p. Ljubljani.

Spretno PLETILKO

izobraženo v vsam delu, sprejemem takoj proti do-
bri plači. Ponudbe na upravo lista pod »Pletilka«.

Lepo črno BRINJE

ima v zalogi trdka KMET & KOMP., Ljubljana,
Gospodsvetska cesta 8.
Telefon interurban 319. Brzjaviti: KMET.

DRVA

bodo naprodaj na DRAŽBI na BREZOVICI v torek
9. januarja ob 9. uri dop. — Drva (nad 200 m³) so
sežagana na dolžino 24 col in so na ravnem kraju
pri cerkvi. — V SREDO, 10. januarja ob 9. uri dop.
bo pa tam naprodaj HOSTA (vejevje). — Cerkevno
predstojništvo BREZOVICA pri Ljubljani.

DVOKOLESA emojiramo in z ognjem
ponikljamo v lastnih de-
lavnicah in shranimo preko zime. F. BATJEL,
»TRIBUNA«, LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Velika izbira otroških vozičkov, dvokoles in šiv-
valnih strojev **F. Batjel** Ljubljana, Stari trg 28.
Sprejme se v polno po-
pravo za emojirani: z ognjem in poniklanje
DVKOLESA, OTROŠKI VOZIČKI,
ŠIVALNI IN RAZNI STROJI.
»TRIBUNA«, tovarna dvokoles in otroških vo-
zičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

IVAN JAX IN SIN GOSPOSVETSKA CESTA 2, LJUBLJANA šivalni stroji.

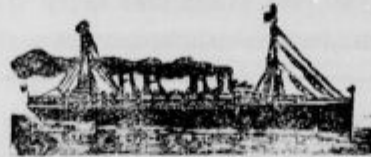
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz
tovarne v Lincu. Usta-
novljena l. 1867. Dosto-
je ravnokar večje število
strojev za vsako obrt
Vezenje poučuje brez-
plačno. Pisalni stroji
ADLER, Genki zastoj
in franko. Kolesa iz
prvih tovar: Dürkopp,
Styria, Waisenrad in mo-
torele na prvo kolo.

150 kron na dan

lahko vsak zasluži doma v svojem kraju s proda-
janjem nekega izdelka. Kdor hoče zaslužiti, naj
mi pošlje svoj naslov in znamko za odgovor.

Josip Batič, Litija 75.

Gie. Ble. Transatlantique Francoska linija
Najkrajše in najudobnejše poudja v Ameriko.
Havre-NEWYORK samo 6 dni.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:
Slovenska banka d. d. v Zagrebu.
Vozne listke in tozadevna pojasnila daje:

IVAN KRAKER,
zastopnik v Ljubljani, Kolodvorska ulica 41.

PERILO

pletenine, svila, vse potrebščine za
šivilje in krojače

najceneje pri

A. ŠINKOVIČ nasl. K. SOSS
Ljubljana, Mestni trg 19.

šakovrstni VOZovi združenih obrtnikov

stalno v zalogi pri

MARTIN MALI,

sedlarju in ličarju avtomobilov v Domžalah.

Vsako prvo in tretjo sredo v mesecu v
Ljubljani na Ambroževem trgu (Št. Peterski
most.) Sprejemajo se popravila in v zameno.

ANTON KUNSTEK

LJUBLJANA :: Kopitarjeva ulica 4,
priporoča svojo veliko zalogo

usnja in čevljar- skih potrebščin

na drobno in debelo.

MASTIN primešaj v krmo, angleški krmilni pra-
šek za živino, po pošti 5 zamotkov po
, kg za 36 Din. Glasom ukaza dež.
vlade v Ljubljani smejo prodajati Mastin lekar-
nari, trgovci, kramarji, kmetijske in konsumne
zadruge. — Dalje od teh zahtevajte:

SLADIN hrana za dojenčke, za otroke. Krepek
zajutrek za odrasle, daje bolnikom
kri, moč, zdravje. Z njegovo uporabo
se prihrani mleka in sladkorja. To dokazuje na
tisoče zahvalnih pisem. Po pošti 5 zamotkov
po , kg 60 Din.

GARJE kraste, lišaje odstranjuje pri človeku
in živalih Naftol-mazilo, ki je brez
duha in ne maže perila. — 1 lonček
za eno osebo po pošti 7 Din. pri

TRNKOCI, Iokarna, Ljubljana, Slovenija SMS.

Ančka: Francka, kje si pa ti kupila balo, ko si se možila?
Francka: Kje drugje kot v splošno znani trgovini

„Pri Ivanki“ F. in I. Goričar,

v Ljubljani, Sv. Petra cesta 29

Povsod smo si ogledali blago in cene, a bilo je tam najceneje
in najlepša izbira, najsibo za obleke, odeje, platno za rjuhe,
za žimnice, namizne prte, pregrinjala za postelje, svilene rute,
moške srajce in sploh vse, kar sliši takrat zraven, vse se tam
dobi. Mi smo prav zadovoljni z vsem, kar smo tam kupili.

Ančka: Hvala za dober svet, tudi jaz pojdem tja kupit, ker se bodem
po praznikih poročila.

Poroč. prstani
Double verižice
Sienske ure
Bučilke
Žerne ure
Uhani
Najstarejša trgovina ur, zlatnine in
srebrnina **F. ČUDEN**
LIUBLJANA 22, Praternova 1

Obojniška pisarna

Dr. I. Brejc-a

je sedaj

na **Dunajski cesti št. 38.** (poleg
stare mitnice — v hiši Zadrugne
zveze) v Ljubljani.

Na veliko in malo!

Priporočamo

najboljše šivalne stroje Gritzner

za rodbinsko in obrtno rabo, potrebščine
za šivilje, krojače in čevljarje. — Edino pri:

Josip Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

TRGOVINA PRI »OSTERCU«

M. LAPUH in DRUG

škofja Loka, Spodnji trg št. 47

priporoča svojo bogato

zalogo **manufakturnega blaga.**

Posebno velika izbira **MOSKEGA SUKNA** in
DAMSKEGA VOLNENEGA BLAGA po izredno
nižkih cenah.

Močne, trpežne bakrene kotle vseh
vrst s širokimi kapami, izdeluje edino

KOTLARSKA ZADRUGA

v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 28.

Cisti domači izdelki! Nizke cene! Stalna zaloga!

Sprejemajo se vsa v to široko spadajoča popravila.

Zadrugna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 57.

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled. Interesna skupnost s Sveopčo
Zanatiško banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize,
sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod
najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.

SLOVENSKA BANKA

Centrala v Ljubljani v lastni palači, Stritarjeva ulica št. 9 (naspr. frančiškansko cerkve)

Podružnice: Novi Sad, Dolnja Lendava, Ljutomer. Ekspozitura: Vrhnika.

Plačuje najvišje obresti na vložne knjižice in na vloge na tekočih računih.

Dolniška glavnica: K 30,000.000

Rezervni sklad: K 5,000.000

Se priporoča za izvršitev vseh bančnih
poslov pod najkulantnejšimi pogoji.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 6 (tik za frančiškansko cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekočem računu od 1. jan. 1923 po

5%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka

Ljudska posojilnica v Ljubljani je

največja slovenska posojilnica in je

imela koncem septembra 1922 nad

110 milijonov kron hranilnih vlog

in nad 1,100.000 kron rezervnih

zakladov. — Posojila se dovolju-

jejo na osebni kredit (proti me-

nici), na hipoteke in v tekočem

računu.